Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

הייַנט 10 זייַטען

NAJER FOLKSBLAT — פרייז 15 גראָשען

נייער פאָלקסבלאַט

№ 260 | לאָדז, מיטוואָך, י׳ מרחשון תרצ״ג | צענטער יאהרגאנג | Łódź, Sroda, 9 listopada 1932 r. | № 260

אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פעטריקאַווער 21, טעל. 224-71 — Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71.

פּרעזידענט־וואַלען אין אַמעריקאַ

אויסגעוועהלט געוואָרען 531 וואַהל־מענער

די שטימונג איז פאַר רוזוועלט׳ן

ניו־יאָרק, 8. (ספּ. טעל.) היינט האָבען די אַמעריקאַנער וועהלער בעשטימט 531 עלעקטאָרען (וואַהל־מענער) מיט אימפּעראַטיווע מאַנדאַטען אויסצוּוועהלען אַ נייעם פּרעזידענט פון די פעראייניגטע שטאַטען.

דער פּרעזידענט הובער האָט פאַרענדיגט זיין וואַהל־טורנעע.

די וואַהל־רעזולטאַטען וואָס זיינען מאַסענהאַפט פאַר־געקומען האָבען אַרויסגעוויזען, אַז מ׳האָט מער געשטעלט אויף רוזוועלט׳ן.

די וואַהלען אין אַמעריקע זיינען 2־שטופיגע, די בעפעלקערונג וועהלט וואַהל־מענער, וועלכע קומען זיך צונויף דעם צווייטען מאָנטאַג פון חודש יאַנואַר און גיבען אָפּ זייערע שטימען. די שטימען ווערען געצעהלט אויף אַ בשותּפותדיגער זיצונג פון ביידע קאָנגרעסען דעם צווייטען מיטוואָך פון חודש פעברואַר, דער רעזולטאַט ווערט פעראָפענטליכט דעם 4. מערץ.

דער וואַהל פון די וואַהל־מענער לאָזען אָבער שוין מיט דער גאַנצער בעשטימטהייט אורטיילען וועגען דעם ווער ס׳וועט זיין פּרעזידענט.

בעשטעהן זעלבען אויך פאַרגעקומען וואַהלען צום רעפּרעזענטאַנטען־הויז.

ס׳קומען אויך פאַר וואַהלען אויף גובערנאַטאָרען. די גרעסטע פעראינטערעסירונג רופען אַרויס די וואַהלען אויף אַ גובערנאַטאָר אין שטאַט ניו־יאָרק, דאָס אָרט איז ביז איצט פערנומען געוואָרען דורך דעם קאַנדידאַט אויף פּרעזידענט רוזוועלט.

ניו־יאָרק, 8. (ספּ. טעל.) די ערשטע ידיעות פון די וואַהלען דערציילען וועגען דעם, אַז די שטימונג איז געווען פאַר דעם דעמאָקראַטישען קאַנדידאַט רוזוועלט.

אין 7 שטאַטען וואָס וועהלען 93 עלעקטאָרען האָט די מעהרהייט רוזוועלט, אין 3 שטאַטען וואָס וועהלען 20 וואַהל־מענער האָט די מעהרהייט הובער.

אין שטאַט מעסעטשוסעטס און פּענסילוואַניען זיינען די שאַנסען גלייכע.

די קאַנדידאַטען אויף פּרעזידענט פון די פעראייניגטע שטאַטען

רוזוועלט (דעמאָקראַט) — הובער (רעפּובליקאַנער) — נאָרמאַן טאָמאַס (סאָציאַליסט)

אַטענטאַט אויף פּרעזידענט הובער

האָט מען געוואָלט אויספיהרען אין אַמעריקאַ

סאַן־פראַנציסקאַ, 8. (ספּ. טעל.) אַ ספּעציעלער צוג וואָס האָט געפיהרט הובער׳ן קיין פּאַלאָ־אַלטאָ (קאַליפאָרניען) האָט זיך געשטעלט דער סטאַציע וויבעמלקאָ פערהאַלטען צוליב דעם וואָס ס׳איז נישט געגעבען געוואָרען קיין סיגנאַל. דערנאָך האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז דער סיגנאַל־וועכטער אויף יענעם פונקט און זיין חבר זיינען געלעגען ערמאָרדעט. אויף דער בריק האָט מען געפונען א פּעקעל מיט דינאַמיט, ס׳איז נישט פאַרהאַן קיין שום ספק, אַז מ׳האָט געוואָלט אויספיהרען אַן אַטענטאַט אויפ׳ן פּרעזידענט הובער.

רעאָרגאַניזאַציע פון די שאַצונגס קאָמיסיעס

וואַרשאַ, 8 (טעל.)

אין היינטיגען „דזשענניק אוסטאַוו" איז פעראָפענטליכט א פעראָרדנונג פון פינאַנץ־מיניסטעריום וועגען ענדערונגען אין דער אָרגאַניזאַציע פון די שאַצונגס־קאָמיסיעס אין די ענינים פון הכנסה־שטייער, לויט דער דאָזיגער פעראָרדנונג וועלען די שאַצונגס קאָמיסיעס פון הכנסה־שטייער בעשטעהען פון 12 מיטגלידער און 12 פערטרעטער. די שאַצונגס־קאָמיסיעס פון אומזאַץ־שטייער פון 10 מיטגלידער און 10 פערטרעטער.

צו דער פערלאָבונג פון מיין פריינדין
פרל. רוזשא יאַנאָווסקא
מיט ה׳ ישעיה נוטערמאַן
ווינש איך זיי אַ הערציגען מזל־טוב
און אַ גליקליכע צוקונפט
טאַלא בראון.
6893

א הערצליכען מזל־טוב ווינש איך
מיין פריינדין
פרל. רוזשקא יאַנאָווסקא
צו דער פערלאָבונג
מיט ה׳ ישעיה נוטערמאַן
און ווינש זיי עוויגעס גליק
רעגינא בלאַשקיער
1689

נאָך לאַנגע שווערע ליידען איז נעכטען געשטאָרבען מיין ליבע פרוי, אונזער טייערע און אונפערגעסליכע מוטער, שוויגער־מוטער, גראָסמוטער, שוועסטער, שוועגערין און טאַנטע
נ״ע רוזע (שיינדעל) אשת ר׳ יערב יצחק נ״י
גאָלדשטיין
אין עלטער פון 74 יאָהר.
די לויה קומט פאָר היינט, מיטוואָך, ד. 9 נאָוועמבער 1932, 12 אַ זייגער בייטאָג פון טרויער־הויז לוטאָמירסקאַ 17, וועגען וואָס עס טיילען מיט אין גרויס צער
די טיעפטרויערנדע פאַמיליע.
6880

נאָך לאַנגע און שווערע ליידען איז געשטאָרבען אין בערלין דעם 7־טען נאָוועמבער ד.י. אין עלטער פון 33 יאָהר אונזער הייסגעליבטער און אונפערגעסליכער זוהן, ברודער און שוואָגער נ״ע
מיעטשיסלאַוו ראָזענטאַל
דאָקטאָר מעדיצין.
די לויה קומט פאָר היינט, מיטוואָך, דעם 9־טען נאָוועמבער 1932, 1 אַ זייגער בייטאָג פון טהרה־הויז, וועגען וואָס עס טיילט מיט אַלע קרובים, פריינד און בעקאַנטע
די אין טיפען טרויער פערבליבענע פאַמיליע.
ס׳ווערט געבעטען נישט צו מאַכען קיין קאָנדאָלענץ־וויזיטען.
6888

קויפט ארץ־ישראל׳דיגע פּראָדוקטען
אָנגעקומען אַ טראַנספּאָרט ארץ־ישראל׳דיגער בוימאייל, שמן זית־זך 1 קילאָ 4.20, 1/2 קילאָ 2.25 אָריגינעלע פּאַקונג.
חאַלוואַ
פון ארץ־ישראל׳דיגע פּראָדוקטען 2.50 אַ קילאָ (ביי די חאַלוואַ לייגט אַכט אויף די מאַרקע — ווייל ס׳איז פאַרהאַן פאַלסיפיקאַטען). —
יעדער, וועלכער קויפט ארץ־ישראל׳דיגע פּראָדוקטען פון 50 גראָשען אָן, קאָן געווינען א אומזיסטע רייזע קיין ארץ־ישראל.
נוצט אויס די געלעגענהייט! פאַרמעלט די באָנס! קומט און איבערצייגט אייך!
6886 „תּוצרת ארץ־ישראל" (ארץ־ישראל־געוועלב) שרודמיעסקאַ 1.

ENGLISH
פאָראָנפענגער און פאָרט־געשריטענע. קאָנווערסאַציע, ליטעראַטור ערטיילט אַ פעהיגער פּעדאַגאָג. — אָפּערטען אין אדמיניסטר. פאַר "Mir"

נאָך לאַנגע און שווערע ליידען איז געשטאָרבען אין בליהענדן עלטער אונזער טייערער
ד״ר מעדיצין נ. ע.
מיעטשיסלאַוו ראָזענטאַל
אָרדינאַטאָר פון וועכנערין־גינעקאָלאָגישען קליניק, נאָוואָ־טאַרגאָווע 13.
דער פערשטאָרבענער האָט געאַרבייט אַ רייה יאָהרען אַלס דאָקטאָר און אַלס אמת׳ער פריינד פון אונזער קליניק, ווידמענדיג אָפּפערווילליג זיין וויסען און קרעפטען אונזער אינסטיטוציע. פול איבערגעגעבענקייט צו זיין אַרבייט, נישט שפּאָרענדיג זיינע קרעפטען ביים ערפילען זיין עהרען־פּאָסטען, פול מיט ליבע און פערפליכטונגען לגבי זיינע איהם אָנפערטרויטע קראַנקע.
דער פערשטאָרבענער האָט זיך ערוואָרבען די אַלגעמיינע אַכטונג און אָנערקענונג.
מיט אויפריכטיגען און טיפען צער געזעגנען מיר דעם טייערען חבר אויפ׳ן געביט פון געזעלשאַפטליכער אַרבייט.
די פערוואַלטונג פון וועכנערין־גינעקאָלאָגישען קליניק, נאָוואָ־טאַרגאָוואַ 13.
6890

פערטרויענס־פּאָסטען
אַ גרעסערע פירמע וועט אין אַלע ערטער איינריכטען א לאַגער. ענטשפּרעכענדע פּערזאָנען ווערען דערצו אַלס פיליאַל־לייטער(רין) געזוכט ביי אַ חודש געהאַלט פון 600 רייכס־מאַרק. פולשטענדיג נייע פערקויפס־מעטאָדען.
אָפּערטען Postschliessfach 323, in Kossel (Deutschland).
6989

Dr. med. J. SCHORR
פון IWONICZ
ספּעציאַליסט
פאַר האַרץ און סקלעראָזע־קראַנקהייטען
וואוינט יעצט אין לאָדז
גדאַנסקאַ 11, טעל. 226-85
נעמט אָן טעגליך פון 4–6 נאָכמיטאָג.
9789

קריזיס אין דער עקזעקוטיווע

פון דער יודישער אגענץ

נוימאן און פארבשטיין רעזיגנירעז פון זייערע מאנדאטען

לאנדאן, 8 (י.ט.א. טעלעגראפיש)

די מיטגלידער פון דער עקזעקוטיווע אין דער יודישער אגענץ נוימאן און פארבשטיין האבען אוועקגעשיקט א דעפעשע צום פרעזידענט פון דעם ציוניסטישער ארגאניזאציע נחום סאקאלאוו, אז זיי לעגען די מאנדאטען.

זייער שריט מאטיווירען זיי מיט'ן ווילען אויסצודריקען א פראטעסט געגען די בודזשעט-בעגרענצונגען און געגען דער טענדענץ פון די ארבייטער-פארשטעהער צו דאמינירען אין דער עקזעקוטיווע.

ס'ווערען געמאכט בעמיהונגען אויסצומיידען א קריזיס.

40 טויזענט דאלאר

ווארטען אויף אנ'ארימע פרוי

לעמבערג. 8 (טעלעפאניש)

די קרעדיט-געזעלשאפט אין לעמבערג האט מיטגעטיילט, אז אנ'ארים מיידעל קאזשימיערא ביעלינסקא פון קליקאוו היינטער לעמבערג האט געוואונען אויף דער דאלארובקע 40 טויזענט דאלאר.

ס'שטעלט זיך ארויס, אז ביעלינסקא איז ערגעץ-וואו פארפאלען געווארען. די פאליציי האט זי ביז איצט נישט געקענט געפינען.

פערקלענערט דעם דיסקאנטא-פראצענט

פעראררנונג אין „דזשענניק אוסטאווו"

ווארשא, 8 (טעל.)

מארגען וועט אין „דזשענניק אוסטאוו" זיין אפגעדרוקט א פעראררנונג וועגען פערקלענערן דעם דיסקאנטא-פראצענט אין קרעדיט-אינסטיטוציעס. די קרעדיט-אינסטיטוציעס וועלען קענען נעהמען נאר 9 און א האלבען פראצענט. די קאאפעראטיווע און קאמונאלע בענק נישט מעהר ווי 10 פראצ.

דער דייטשער קאנצלער האפט

אויף א נאציאנאלער קאנצענטראציע

בערלין, 8 (ספ. טעל.)

קאנצלער פאפען האט היינט געגעבען אנ'אינטערוויו די קארעספאנדענטען פון דער אויסלענדישער פרעסע וועגען דעם אויסגאנג פון די וואהלען. דער קאנצלער האט געזאגט, אז איצט וועט קומען צו א נאציאנאלער קאנצענטראציע אין דייטשלאנד. די צילען פון דער איצטיגער רעגירונג זענען געבליבען נישט געענדערט. אין דייטשלאנד מוז איצט רעגירען א שטארקע מאכט.

93 דעקרעטען

האט די רעגירונג צוגעשטעלט דעם סיים

ווארשא, 8 (טעלעפאניש).

די רעגירונג האט היינט איבערגעשיקט אין דער סיים-קאנצעלאריע 93 דעקרעטען, וואס זענען ארויסגעגעבען געווארען אויפ'ן יסוד פון די בעפולמעכטיגונגען.

אזוי ארום האט די רעגירונג אויסגעפיהרט די פארשריפט פון דער קאנסטיטוציע, לויט וועלכען די דעקרעטען פערלירען זייער קראפט, אויב זיי וועלען נישט איבערגעשיקט ווערען צום סיים שפעטסטענס 14 טאג נאך דער ערשטער זיצונג.

פערענדיגט דעם קאמוניקאציע-שטרייק אין בערלין

שטרייק-קאמיטעט פאדערט אויף צו דער ארבייט

בערלין, 8. (ספ. טעל.) שפעט ביינאכט האט די לייטונג מיט דעם קאמוניקאציע-שטרייק אין בערלין פערעפענטליכט דורך דער פרעסע א מיטטיילונג, אז דער שטרייק איז געענדיגט און פאדערט די ארבייטער צוצוטרעטען צו דער ארבייט.

אין פערלויף פון נעכטיגען טאג האט די פאליציי ארעסטירט ווייטערדיגע 50 פערזאן אין צוזאמענהאנג מיט פערשידענע אונרוהען, 26 פערזאן זענען פערהאלטען געווארען אין טורמע.

וואס האט העריא געטוהן אין שפאניען?

ער פערזיכערט, אז נאר פריוואט

פאריז, 8. (ספ. טעל.) אין אנ'אינטערוויו וואס העריא האט געגעבען געגעבען דעם פארשטעהער פון דער „האוואס"-אגענטור, האט ער ערקלערט: איך האב שוין געגעבען אנ'ענטווארט, אז מיין וויזיט אין שפאניען איז נאר געווען אנ'אקט פון פריינדשאפט פון דער פראנצויזישער רעפובליק צו דער שכנותדיגער יונגער רעפובליק. הערביי איז אויך אונטערגעשריבען געווארען די ארבייטס-קאנווענץ. דאס שפאנישע פאלק האט זיך אפגעגעבען א חשבון פון די ביידע זשעסטען.

פערשטעהט זיך, אז אויסער די פרייע-ליכקייטען זענען אויך פארגעקומען בעראטונגען פון די לייטער אין דער פאליטיק פון ביידע פעלקער, אבער זיי האבען נאר געהאט פאר א ציל צו פערשטארקען די פריינדשאפט צווישען ביידע פעלקער.

די שלאכטען אין מאנדזשוריען

כינעזישע פארטיזאנער קעמפען מיט'ן יאפאנישען מיליטער

לאנדאן, 8. (ספ. טעל.) פון מוקדען מעלדעט מען, אז נעבען שלאנג-טסע, אויף דרום פון כארבין, ווערט געפיהרט א בלוטיגע שלאכט צווישען דעם יאפאנישען מיליטער און א כינעזישע פארטיזאנער-אפטיילונג פון 3000 פערזאן, פון כארבין האט מען ארויסגעשיקט ארטילעריע-פערשטארקונגען, די כינעזער האבען פערנומען און אויסגעריבט די שטאט שלאנג-טסע 200 הייזער זענען איבגאנצען פערניכטעט געווארען.

באנדיטען-אנפאל

אויף א טראנספארט געלד

ניו-יארק, 8. (ספ. טעל.) נעכטען אין אוונט האט מען אין ניו-יארק אויסגעפיהרט א דרייסטען רויב-אנפאל אויף א טראנספארט געלד פון 60 טויזענד דאלאר, וואס איז געפיהרט געווארען פון שחט-הויז אויף דער פאסט.

די באנדיטען האבען געשאסען אויף דער טאקסובקע אויף וועלכער מ'האט געפיהרט דאס געלד, פערוואונדעט די פאסאזשירען און צוגערויבט דאס געלד.

בלוטיגע דראמע אין ווארשא

יוד. יונגערמאן דערשיסט זיין כלה און זיך אליין

ווארשא, 8. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) הייבט פארמיטאג האט זיך אויף נאלעווקי 34 אפגעשפילט א בלוטיגע דראמע. דער 19-יעהריגער אברהם קלארפעלד האט געשאסען זיין כלה בענקא און דערנאך זיך אליין. דער צושטאנד פון קלארפעלדן איז א שטערבליכער. עס איז פערהאן א האפנונג צו דערהאלטען דאס מיידעל ביים לעבען.

צאל ארבייטסלאזע אין ענגלאנד

לאנדאן, 8. (ספ. טעל.) דאס ארבייטס-מיניסטעריום האט פערעפענטליכט די צאהל ארבייטסלאזע אין ענגלאנד אויפ'ן 2. נאוועמבער, וועלכע האט בעטראפען 2,713000 פערזאן.

תבואה-סאבאטאזש אין רוסלאנד

גרויסע פראצעסען אין גאנצען לאנד

ריגא, 8. (ספ. טעל.) אין פערשידענע געגענדען אין סאוויעט-רוסלאנד זענען פארגעקומען פראצעסען געגען די לייטער פון די אגראר-קאלעקטיוון וועלכע זענען בעשולדיגט געווארען אז זיי האבען בעהאלטען תבואה.

אין אגראר-קאלעקטיוו „מארקסיסט" אין צפון-קאווקאז, האט די פערוואלטונג פון קאלעקטיוו ארויסגעשיקט צו דער מאכט א פראטעסט-רעזאלוציע וואס פראטעסטירט געגען דעם מאסענהאפטען ארויספיהרען תבואה.

די סאוויעטישע פרעסע רופט צו בעקעמפען דעם תבואה-סאבאטאזש.

קאנגרעס פון מזרח-פעלקער

הייבט זיך אן אין טעהעראן

טעהעראן, 8. (ספ. טעל.) אין עטליכע טעג ארום וועט אין טעהעראן פארקומען א קאנגרעס פון די מזרח-פעלקער. צום קאנגרעס וועלען קומען די פארשטעהערס פון סיריען, פאלעסטינא, דעזשאז און יאמען. די דעלעגאטען געפינען זיך שוין אין באגדאד און וועלען מארגען קומען קיין טעהעראן.

פונקט אזוי ווי אין יאהר 1914

בעלגישער געוועזענער קריגס-מיניסטער האלט, אז מיר שטעהען ערב-מלחמה

בריסעל, 8 (ספ. טעל.)

דער געוו. בעלגישער קריגס-מיניסטער קראקערט האט געהאלטען א רעדע, אין וועלכער ער האט פעסטגעשטעלט, אז דער איצטיגער מאמענט איז געפעהרליכער, ווי אין יאהר 1914. די געפאהר פון קריג איז נאהענט, בעזונדערס אין מזרח-אייראפא.

לויט קראקערט'ן וועט זיך די מלחמה אנהויבען מיט א פלוצלונגען אנגריף פון דייטשלאנד אויף פוילען. דער מיניסטער האלט אויך פאר זיכער, אז די סאוויעטען וועלען צוזאמענארבייטען מיט דייטשלאנד.

דער מיניסטער פערלאנגט צו פערפעסטיגען בעלגיען, ווייל לויט זיינע פאראויסזעהונגען וועט דייטשלאנד ווידעראמאל וועלען אנגרייפען פראנקרייך דורך דער בעלגישער טעריטאריע.

שווערע לופט-קאטאסטראפע אין דייטשלאנד

5 מענשען זענען אומגעקומען

430 קילא אפיום

ענטדעקט געווארען אויף א שיף

פאריז, 8. (ספ. טעל.) פון מארסעל מעלדעט מען, אז אויפ'ן דאמפער „לאמארטין" וועלכער איז געקומען פון נאהענטען מזרח האט מען ענטדעקט 430 קילא אפיום, די צאל-מאכט איז געווען אינפארמירט וועגען דעם, אז ס'קומט פאר א שמוגעל פון נארקאטיק-מיטלען. די רעוויזיע אויף דער שיף האט טאקע געגעבען סענסאציאנעלע רעזולטאטען.

נייער אופן פון אויסבילדען

די זעלנער אין פיעכאטע

ווארשא, 8. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אין קריגס-מיניסטעריום ווערט שוין אויסגעפערטיגט דער פלאן וועגען דעם נייעם אופן פון אויסבילדען זעלנער פון דער פיעכאטע, ווייל שוין פון דעם נאהענטסטען יאהר אן האט מיליטער-דינסט אין פיעכאטע דויערן נאר 15 חדשים.

א בעסטיאלישער אנפאל

א פרוי צוגעבונדען צו די באן-שינעס

לעמבערג, 8. (טעלעפאניש) דער מאשיניסט וואס האט געפיהרט א צוג צווישען סטרי און סקאלע האט בעמערקט אויף די שינעס אנ'אונבעוועגליכען קערפער פון א פרוי, ער האט נאך געקענט בעצייטענס אפשטעלען דעם צוג. אויף די שינעס איז געלעגען א יונגע פרוי פון 22 יאהר מאריא נאראלסקא, אויף איהר זענען אנגעפאלען עטליכע באנדיטען, דאן זי געבונדען און אוועקגעלעגט אויף די שינעס.

איינשרייבונגען אויף
עקסקורסיעס קיין ארץ-ישראל
נור ביז דעם 12. ד. ח.
אלע ארט אינפארמאציעס טעגליך פון 10 פריה ביז 1 מיטאג און פון 4–8 אוונד.
„תוצרת ארץ-ישראל", לאדז
שרודמיעסקא 1, טעל 193-42

„לינת-הצדק" לאדז צעגעלניאנא 17
דער פיזיקאלישע טעראפישער קאבינעט
איז טעגליך טעטיג פון 11–1 און 4–6 אוונד
און געפינט זיך אונטער'ן אויפזיכט פון א דאקטאר-ספעציאליסט. קווארץ-לאמפען, דיאטערמיע, סאללוקס, עלעקטרישע בעדער.

פאר געלד, ביזשוטעריע
און לאמבארד-קוויטעס
צאהלט די העכסטע פרייזען
אליזאר פיאלקא, פיעטריקאווער 7

אויגען-קליניק
מיט שטענדיגע בעטען פון
Dr. B. Donchin
פיעטריקאווער 90, טעל. 221-72
נעהמט אן שטענדיגע אויגען-קראנקע (צוועק אפעראציע א.ז.וו.), ווי אויך אמבולאטארישעס פון 9–1 און פון 4 ביז 7.30 אוונד.
1609

Dr. Szymon Grinberg
צוריקגעקעהרט
וואוינט יעצט פילסודסקיעגא 55
טעל. 168-58. (פריהער פאלודניאווא 20)
נעהמט אן פון 8–9.30 און פון 4–6 נאכמיטאג.

רעשטען
לאדז, נאוואמיעסקא 5
פראנט, 2-טער שטאק
פערשידענע קאמגארנס
ביליצער, טאמאשאווער און לאדזער
אויף אנציגער און פאלטענס
ווי אויך די מאדערנסטע דאמען-שטאפען אויף פאלטנס און קאסטיומען
מיט 30% ביליגער
קומט און איבערצייגט אייך, ביי
SZCZĘSLIWY
געדענקט נאר
אין פראנט, II שטאק

צונויפגערופן דעם רייכסטאג

פערלאנגט די קאמוניסטישע פראקציע פון פארלאמענט

בערלין, 8. (ספ. טעל.) ווי ס'מעלדען די ביטונגען, האָט דער ערנעהרונגס־מיניסטער בראון געבעטען דערלאַנגט דעם פרעמיער פאָן פאַפּען א ביטע וועגען דימיסיע. דער שריט איז געשעהען צוליב דער נעגאטיווער שטעלונג פון קאַבינעט צו די קאָנטי־גענט־פראיעקטען. אויף דער ביטע פון פרעמיער האָט מיג. בראון מסכים געווען אָפּצולעגען זיין דעציזיע. די דאָזיגע דימיסיע וואַלט געווען נאָר אַן איינצעלער סימן צו דעם אַלגעמיינעם קאַבינעט־קריזיס.

דער מיניסטאריען־ראט וועט זיך צונויפקומען מיטוואָך, כדי אָנצונעהמען בעשלוסען בנוגע זיינע צוקונפטיגע פלענער. אין צוזאַמענהאַנג מיט דער בעכטיגער אוידיענץ פון פאַפּענען ביים מלוכה־פרעזידענט הינדענבורג ערוואַרט מען וויכטיגע בעשלוסען פון קאַבינעט וועגען דעם פראיעקט צו ענדערען די קאָנסטיטוציע.

די קאָמוניסטישע פראקציע האָט פערלאנגט באַלד צונויפצורופען דעם רייכסטאג. זיי האָבען צוגעגרייט א פאָרשלאַג וועגען אומצוטרוי פאַר דער רעגירונג, ווייטער פערלאַנגען די קאָמוניסטען צו בעפרייען אַלע וואָס זענען אַרעסטירט געוואָרען אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן לעצטען קאָמוניקאַציע־שטרייק אין בערלין.

בערלין, 8. (ספ. טעל.) דער פאָרזיצענדער פון דער צענטער־פּאַרטיי קאאס, האָט אַרויסגעגעבען אַן אויפרוף אין וועלכען ער רופט אָן דעם רעזולטאַט פון די זונטאגדיגע וואַהלען אַלס צושמעטערנדע מפלה פון איצטיגען רעגירונגס־סיסטעם, דער צענטער האָט מיט דעמזעלבען דערגרייכט די פּאָליטישע אויסצוהאַלטען אויף דעם ביזאיצטיגען וועג. דער מלוכה קען דינען נאָר דער וואָס געהט מיט'ן פאָלק און נישט געגען איהם. די איצטיגע רעגירונג האָט זיך אַרויסגעזאָגט געגען פאָלק און דאָס פאָלק האָט דער־אויף געענטפערט.

דער דייטשער באָטשאַפטער אין פּאַריז העש איז בעשטימט געוואָרען קיין בערלין.

מוסאליני קאנפערירט מיט'ן אמעריקאנער פארשטעהער

רוים, 8. (ספ. טעל.) מוסאָליני האָט געכטען אין אווענד אָפּגעהאַלטען אַ לאַנגע קאָנפערענץ מיט דעם אַמעריקאַנער פאָרשטעהער נאָרמאַן דייוויס, דאָס געשפּרעך, ווי מען האַלט אין די פּאָליטישע קרייזען, איז געפיהרט געוואָרען וועגען דער פראגע פון ענטוואָפנונג. דער אַמעריקאַנער פאָרשטעהער האָט אויסגעדריקט זיין צופרידענהייט פון דער קאָנ־פערענץ מיט'ן פרעמיער.

ערשטע זיצונג פון הויפט-קאמיטעט

צו שטיצען ארבייטסלאזע

וואַרשא, 8. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָר־רעספאָנדענט) אין פּרעזידיום פון מיניסטאָר־ראט איז פאָרגעקומען די ערשטע זיצונג פון הויפט־קאָמיטעט פון אַרבייטסלאָזען פאָנד.

דער פרעמיער פּריסטאר האָט געעפענט די זיצונג מיט אַ רעדע, אין וועלכער ער האָט אויפגע־פאָדערט די בעפעלקערונג צו העלפען דעם פאָנד, וועלכער דאַרף אין דעם שווערען ווינטער העלפען די אַרבייטסלאָזע.

דאַן האָט נאָך גערעדט דער פאָרזיצער פון קאָר־מיטעט דער געוו. מיניסטער קלאַרנער.

ווידער געשענדעט א יודישען בית-עולם אין דייטשלאנד

בערלין, 8. (ספ. טעל.) אין אַלטאָנא איז ווי־דער פאָרגעקומען אַ פאַל פון שענדען דעם יודישען בית־עולם, אומבעקאַנטע פערברעכער האָבען צו־בראָכען 4 מצבות, די כוליגאַנעס האָט מען נישט געכאַפּט.

מאשין=לעכער
ווערן אנגענומען אויסצונייען ביי
ג. נארדמאַן, שרודמיעסקא 8

Dr. med.
H. Różaner
הויט= און וועגערישע קראַנקהייטען
NARUTOWICZA 9, tel. 128-98
עמפפאנגט פון 8–10 און פון 5–8 אוו.

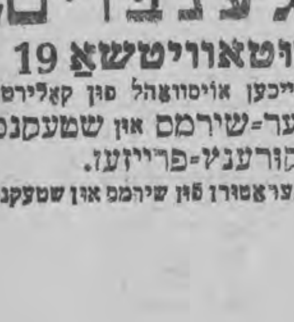

ווערקשטעל
פון
שירמס
און שפּאַציר=
שטעקענס
ס. פייגענבוים,
לאדז, נאַרוטאָוויטשאַ 19
עמפפעהלט אין א רייכען אויסוואַהל פון קאָלירטע דאַמען- און מענער=שירמס און שטעקנס צו האָלבע רעדוצירטע פרייזען.
נעמט אָן אַלערליי רעפּאַראַטורען פון שירמס און שטעקנס

ענטוואפנונגס=דיסקוסיע אין ענגלישען פארלאמענט

הויבט זיך אן היינטיגען דאנערשטאג

לאָנדאָן, 8. (ספ. טעל.) דער ענגלישער פּאַרלאַמענט וועט דאָנערשטאג אָנהויבען אַ דיס־קוסיע וועגען דער ענטוואָפנונגס־קאָנפערענץ, אַ גרופּע פון 60 דעפּוטאַטען, האָבען איינגעגעבען אַן אינטערפּעלאַציע, וועלכע פערלאַנגט צוצואיילען די אַרבייטען פון דער ענטוואָפנונגס־קאָנפערענץ. די אינטערפּעלאַציע וועט געשטיצט ווערען דורך דעם גרעסטען טייל קאָנסערוואַטיסטען, דורך די ליבעראַלען פון סיימאָנס גרופּע און די נאַציאָנאַלע לאַבוריסטען.

דאָס איז אַ געגענשטעלונג צו דער אינטערפּער־לאַציע פון 40 קאָנסערוואַטיווע דעפּוטאַטען, וועלכע פאָדערט, אַז די רעגירונג זאָל נישט געהען אויף קיין קאָמפּראָמיסען אין דער פראגע פון ענטוואָפנונג אָהן דער הסכמה פון פּאַרלאַמענט.

בילדער פון וואהל-טאג אין בערלין

פרעז. הינדענבורג געהט אָפּגעבען זיין שטים, ער ווערט בעגריסט פון המון

ציר־קולאר צו די וואיעוואדעס

וועגען אויספיהרען די אמנעסטיע

וואַרשא, 8. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָר־רעספאָנדענט) דאָס אינערן מיניסטעריום האָט אַר־ויסגעשיקט אַ צירקולאַר צו אַלע וואָיעוואָדעס מיט אויפקלערונגען וועגען אָנווענדען די אַמנעסטיע בנוגע אַדמיניסטראַטיווע שטראָפען, לויט דעם דאָזי־גען צירקולאַר דאַרפען תיכף אַנולירט און שטיקען אַלע אַדמיניסטראַציע־שטראָפען פאַר פערברעכען וואָס זענען בעגאַנגען געוואָרען פאַר'ן 1. סעפּטעמ־בער 1932. אַדמיניסטראַציע־שטראָפען דאַרפען אויך געשענקט ווערען אויב דער בעטרעפענדער האָט שוין אפילו איינגעצאָהלט אַ טייל פון דער שטראָף, אָדער שוין אָנגעהויבען אָפּצוקומען דעם אַרעסט־שטראָף. אַזעלכע דאַרפען גלייך בעפרייט ווערען.

דער גרויסער פראצעס פון די לינקע פ.פ.ס. אין לאדז

נעכטען געלעזען דעם בעשולדיגונגס-אקט. — היינט ווערען פערהערט די בעשולדיגטע

(2) אינ'ם צווייטען טאָג פונ'ם פּראָצעס זענען קיין איינגענטליכע פערהאַנדלונגען נישט פאָרגעקו־מען.

די צאָהל זייטיגע מענשען אויפ'ן זאַל איז אַ זעהר קליינע, וואָס דאָס ערקלערט זיך נישט מיט דער קנאַפּער פּראָטעסטערעסירונג נאָר מיט דער אויסערגעוועהנליכער שטרענגקייט ביים אַריינלאָ־זען מענשען אויפ'ן זאַל.

פּאָליציי קאָנטראָלירט גענוי די פּערזענליכע דאָקומענטען ביי די, וואָס ווילען אָנוועזענד זיין אויפ'ן פּראָצעס, און דאָס ברענגט דערצו, אַז פון זייטיגע מענשען זענען בלויז אָנוועזענד עטליכע קרובים פון די בעשולדיגטע.

צעהן אַ זייגער אינדערפריה האָט דער פאָר־זיצער פונ'ם ריכטער־קאָמפּלעט, דער וויצע־פּרעז־זעס איליניטש אָנגעהויבען לייענען דעם בעשולדי־גונגס־אַקט.

דער בעשולדיגונגס־אַקט ענטהאַלט 104 זיי־טען. אַ חוץ דעם האָט מען צוגעשטעלט צום פּראָ־צעס 12 בענדער צו 200 זייטען, יעדער, וואָס כאַ־ראַקטעריזירט די טעטיגקייט פון די לינקע פּ.פּ.ס.

די בעשולדיגטע זענען אַרעסטירט געוואָרען דעם 2 פעברואַר 1931, עס איז דאַן פאָרגעקומען אין לאָדז דער קאָנגרעס פון די לינקע פּ.פּ.ס. און די בעשולדיגטע זענען געווען דעלעגאַטען אויפ'ן קאָנגרעס (בסך הכל זענען דאַן אַרעסטירט געוואָרען 352 פּערזאָן, פון וועלכע די לאָדזער פּראָקוראַטור האָט פערפיהרט פּראָצעסען נאָר געגען 40 פּער־זאָן. פון די איבריגע זענען אַ טייל בעפרייט געוואָ־רען און אַ גרעסערע צאָהל אַרעסטירטע דעלעגאַטען זענען אָפּגעשיקט געוואָרען אין זייערע וואוינ־ער־טער און דאָרט זענען זיי צוגעצויגען געוואָרען צו פּעראַנטוואָרטליכקייט. פון די דערמאָנטע פערציג פּערזאָן, געגען וועלכע די לאָדזער פּראָקוראַטור האָט איינגעפיהרט פּראָצעסען, זענען נעלם געוואָרען די 4 פּערזאָן: פראַנציישעק פּאָליאַק, ביילע קופמאַן, זעגאָן קרינסקי, און סטעפאַן קירילוק, ביז איצט ווייסט מען נישט וואו זיי געפינען זיך. צוליב דעם קומט דער היינטיגער פּראָצעס פאַר נאָר געגען 36 פּערזאָן.

די בעשולדיגטע ווערט פאָרגעוואָרפען אַז זיי האָבען אָנגעהערט צו די לינקע פּ.פּ.ס. וועלכע האָ־בען געפיהרט זייער טעטיגקייט אונטער דער אָנפיה־רונג פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי. זייער הויפּט־לאָזונג איז געווען דער קאַמף פאַר אַ פּויערים־ און אַרבייטער־רעגירונג.

די לינקע פּ.פּ.ס. האָבען געפיהרט אַן אַקציע צו בעקומען די השפּעה אויף די אַרבייטער און צו דעם צוועק האָבען זיי גענומען גרינדער איינענע פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען, איינער אַזאַ פעראיין איז אין יאָהר 1929 פערמאַכט געוואָרען אויף זאַמענ־האָף 17.

דער לידער פון די לינקע פּ.פּ.ס. אין פּוילען, טשומאַ, איז געשטאַנען אין קאָנטאַקט מיט'ן גרינ־דער פון דער דאָזיגער פּאַרטיי אין לאָדז פראַנציישעק גלאָוואַצקי.

דער לאָדזער קאָמיטעט פון די לינקע פּ.פּ.ס. איז געשאַפען געוואָרען אין יאָהר 1926 און אין אָקטאָבער פון זעלבען יאָהר האָט דער קאָמיטעט אַרויסגעלאָזען דעם ערשטען אויפרוף, אין וועלכען זיי האָבען זיך אַרויסגעוויזען פאַר גאָר שטאַרק לינק. באַלד זענען זיי צוגעטרעטען צו אַן אינטענסיווע טע־טיגקייט, אָרגאַניזירט מיטינגען, געשאַפען פאַבריקס קאָמיטעטען, אַדורכגעפיהרט פייערונגען לויט'ן אויפ־טראָג פון דריטען אינטערנאַציאָנאַל, זענען געשטאַ־נען אין ענגען קאָנטאַקט מיט דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי און האָבען אַפילו געגעבען געלד פאַר דער וואַהל־אַקציע און פּאַרטיי־אַרבייט.

אין יאָהר 1928 בעת'ן טעקסטיל־אַרבייטער־שטרייק, האָבען זיי בעקומען פון דער קאָמוניסטי־שער פּאַרטיי צעהן טויזענד רובעל מיט'ן צוועק צו בעהערשען דעם שטרייק. די דאָזיגע סומע האָט פערטיילט דעפּ. ראָשאַק זיינע אָנפערטרויטע.

אין יאָהר 1927 זענען די לינקע פּ.פּ.ס. צו־געשטאַנען צום קאָמוניסטישען וואַהל־בלאָק א. נ. „בלאָק פון אַרבייטער־איינהייט" און אויף דער קאַנדי־דאַטען־ליסטע האָבען פיגורירט לינקע פּ.פּ.ס.־אָוועס.

אויך צו די קראַנקען־קאַסע־וואַהלען זענען זיי געגאַנגען צוזאַמען מיט די קאָמוניסטען און אויף זייער קאַנדידאַטען־ליסטע האָט פיגורירט דער ערשטער, דער קאָמוניסט דזשעגטשעלסקי און נאָך איהם — לינקע פּ.פּ.ס.'אָווצעס.

אין יאָהר 1929 ווען עס איז פאָרגעקומען דער שטרייק אין דער „ווידזעווער מאַנופאַקטור" האָבען די לינקע פּ.פּ.ס. בעקומען דורך דער פערמיטלונג פון דעפּ. ראָשאַק 4000 דאָלאַר אויף אַן אַקציע פון אַן אַלגעמיינעם שטרייק, וואָס איז דורך זיי אָרגאַני־זירט געוואָרען, צוזאַמען מיט די קאָמוניסטען, וועל־כע האָבען געהאַט אַסיגנירט צו דעם צוועק 10000 דאָלאַר. בעת די לעצטע סיים־און סענאַט־וואַהלען האָבען די לינקע פּ.פּ.ס. געזאַמעלט שטימען פאַר די קאָמוניסטען.

עס ווערט זיי אויך פאָרגעוואָרפען אַז זיי האָבען אָפּגעהאַלטען געהיימע פערזאַמלונגען, בע־ראַטונגען אין פּריוואַטע וואוינונגען און דאָרט האָט מען זיך פערנומען מיט קאָמוניסטישע ענינים.

דער קאָנגרעס פון די לינקע פּ.פּ.ס. אין יאָהר 1931 האָט אַרויסגעוויזען שטאַרקע אַנטי־מלוכה'־שע טענדענץ און מען האָט דאָרט גערופען צו שטי־רצען די עקזיסטירענדע אָרדנונג אין פּוילען אויפ'ן רעוואָלוציאָנערען וועג. די פערהאַנדלונגען פונ'ם קאָנגרעס זענען אויך געפיהרט געוואָרען לויט די אָנ־ווייזונגען פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי, וועלכע האָט געהאַט אויפ'ן קאָנגרעס איהרע פערטרעטער, די בעשולדיגטע ווערען דעריבער בעשולדיגט אין אַנטי־מלוכה'שער טעטיגקייט.

די בעשולדיגטע האָרכען אויס דעם בעשול־דיגונגס־אַקט, אָהן פּראָטעסט־רעאַגירונג.

דער פאָרזיצער פון פּראָצעס ווערט שנעל מיד פונ'ם לייענען און ער גיט איהם איבער צום פאָר־לייענען אַן אַנדער ריכטער, ביז אויך דער צווייטער ווערט מיד, און ס'לייענט — אַ דריטער.

12 אַ זייגער ווערט דערקלערט אַן הפסקה, אויף אַ שעה. און דערנאָך לייענט מען ווייטער דעם בע־שולדיגונגס־אַקט.

פיער אַ זייגער האָט מען שוין געענדיגט דאָס לייענען, און דער פאָרזיצער פעראָרדענט אַ הפ־סקה ביז היינט.

* * *

נעהערנכטען האָט מען אין די קולואַרען פון געריכט אַרעסטירט 2 פּערזאָן, וועלכע זענען לאַנג געזוכט געוואָרען פון דער פּאָליטישער פּאָליציי, אַלס פערדעכטיגע אין קאָמוניזם.

מ'האָט זיי אָפּגעפיהרט אין אויספאָרשונגס־אַמט, זייערע נעמען ווערען דערווייל נישט פער־עפענטליכט.

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאדז.
9 נאָוועמבער 1932

דער אויסגאַנג
פון די וואַהלען אין דייטשלאַנד

מיט קליינע אָפּווייכונגען האָבען די וואַהלען צום דייטשען רייכסטאַג געבראַכט די רעזולטאַטען, וועלכע זענען ערוואַרט געוואָרען. די אַפּאַטיע און גלײַכגילטיגקייט פון די וועהלער־מאַסען האָט בעקומען איהר בולטען אויסדרוק אין דעם, וואָס די פּראָצענט איז אין פערגלייך מיט די וואַהלען פון 31־טען יולי געווען אַ בעדייטענד קלענערע. אין הסכם מיט דעם דייטשען וואַהל־סיסטעם וועט אויך די צאָהל דעפּוטאַטען אין רייכסטאַג איצט זיין קלענער ווי דאָס פריגע מאָל, ווייל דאָרט איז די צאָהל מאַנדאַטען אַ בעוועגליכע און איז אָפּהענגיג פון דער צאָהל בעטייליגטע אין די וואַהלען. דער איצטיגער רייכסטאַג וועט צעהלען מיט זעכצעהן דעפּוטאַטען ווייניגער ווי דער פריהערדיגער.

ווי ס'איז געווען פאָראויסגעזעהען, האָבען גע־ליטען אַ מפלה די היטלעראָווצעס, זיי האָבען פער־לוירען צוועהן פּראָצענט פון זייערע שטימען און 35 מאַנדאַטען, דאָס איז אַ בעדייטענדער פערלוסט, נאָך לויט די שטימונגען, וואָס האָבען אין דער לעצטער צייט געהערשט לגבי די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטען האָט מען גערעכענט, אַז זייער פערלוסט וועט זיין נאָך גרעסער. געוואונען 11 מאַנדאַטען האָבען די קאָמוניסטען. זיי האָבען איצט 100 מאַנ־דאַטען אַנשטאָט די פריהערדיגע 89 און אין איינעם מיט די היטלעראָווצעס בילדען זיי אַן אַבסאָלוטע מעהרהייט אין פּאַרלאַמענט, דאָס איז דער כאַראַק־טעריסטישסטער שטריך פון דעם רייכסטאַג: די מעהרהייט זיינע בעשטעהט פון עלעמענטען, וועלכע זענען פּרינציפּיעל געגען פּאַרלאַמענטאַריזם. די סאָ־ציאַליסטען האָבען פערלוירען צוועלף מאַנדאַטען, זיי האָבען איצט אין רייכסטאַג 121 דעפּוטאַטען. אין פערלויף פון צוויי יאָהר האָבען זיי פערלוירען 20. די סאָציאַליסטען זענען נאָך אַלץ די צווייטע לויט איהר גרויס פראַקציע אין פּאַרלאַמענט, עס בעמערקט זיך אָבער ביי זיי אַ ירידה־טענדענץ, און עס איז גאַנץ מעגליך, אַז ווען זיי וואָלטען נאָך געווען פערבונדען מיט דער פּרייסישע רעגירונג פון בראַונען, וואָלטען זיי פערלוירען נאָך מעהר מאַנ־דאַטען, ווייל אַזוי האָבען זיי נאָך אַלטע סימפּאַטיעס אַלס פּאַרטיי, וועלכע געפינט זיך אין אָפּאָזיציע צו דער רעגירונג. געוואונען פיר מאַנדאַטען האָבען די דייטש־נאַציאָנאַלע, די פּאַרטיי פון הוגענבערג'ן, אויף וועלכער עס שטיצט זיך די רעגירונג פון פּאַ־פּענען, די צענטער־פּאַרטיי האָט פערלוירען עטליכע מאַנדאַטען, זי האָט פריהער געהאַט 75, איצט האָט זי בלויז 69. אויסגעוואַקסען פון 7 אויף עלף מאַנ־דאַטען איז די דייטשע פאָלקס־פּאַרטיי. די איבעריגע זענען קליינע גרופּירונגען, וועלכע שפּילען נישט קיין בעדייטענדע ראָלע.

פון די ציפער־רעזולטאַטען וועלכע די וואַהלען האָבען געבראַכט, איז צו זעהן, אַז קיין ראַדיקאַלע ענדערונגען אין די פערהעלטענישען פון די פּאָליטי־שע כוחות זענען נישט פאָרגעקומען. נאַטירליך הויבט מען שוין אָן צו רעדען וועגען מעגליכע קאָמ־בינאַציעס פון די פּאַרטייען מיט'ן ציל צו שאַפען אַ בלאָק, אויף וועלכען עס זאָל זיך קענען אָנשפּאַרען אַ פּאַרלאַמענטאַרישע רעגירונג, אָבער דאָ טאַקע ווייזט זיך אַרויס, אַז אַזאַ בלאָק איז כמעט נישט מעגליך צו שאַפען, אַ בלאָק צווישען די היטלער־ראָווצעס און דער צענטרום־פּאַרטיי, וועגען וועל־כען עס איז אַזוי פיל גערעדט געוואָרען בעת'ן פאָ־ריגען רייכסטאַג, איז איצט אויסגעשלאָסען, ווייל ביידע פּאַרטייען בעזיצען איצט נישט קיין מעהר־הייט אין רייכסטאַג. וועגען אַ לינקען בלאָק פון די סאָציאַליסטען מיט די קאָמוניסטען איז נישטאָ קיין רייד, איבריגענס בעזיצען נישט ביידע אַרבייטער־פּאַרטייען קיין מעהרהייט אין רייכסטאַג.

פאָן פּאַפּען און שלייכער האָבען אייגענטליך דערגרייכט דאָס זייעריגע: עס איז אויפגעקומען אַ נייער פּאַרלאַמענט, וועלכער איז ווייטער אין גע־פאַנגענשאַפט פון צווייפעלהאַפטיגע קאָמבי־נאַציעס. דער פּאַרלאַמענט איז אומעכטיג פון זיך אַליין אַרויסצושטעלען אַ פעסטע און שטאַרקע מעהר־הייט, וואָס זאָל קענען איבערנעהמען די פעראַנט־וואָרטליכקייט און די לייטונג פון דער מלוכה. עס קאָן זיין אַ קאָמבינאַציע פון גרופּירונגען, אויף וועלכע די רעגירונג זאָל זיך קענען שטיצען. דאָס איז אַ קאָמבינאַציע בלאָק פון די היטלעראָווצעס, צענטרום, דייטש־נאַציאָנאַלע און איינציגע קליינע גרופּירונ־גען. פּאַפּען האָט שוין געלאָזט אַפילו אַ פּראָבע־מאַלען, כדי צו זעהן, צי איז אַזאַ קאָמבינאַציע רעאַל. פון היטלערס זייט האָט מען אָבער שוין גע־הערט אַז זיין פּאַרטיי וועט אויף אַזאַ קאָמבינאַ־ציע נישט איינגעהן. די היטלעראָווצעס ווילען ווייטער פאַר זיך די גאַנצע מאַכט, זיי קענען זיך נישט בעגנוגענען מיט קאָמפּראָמיסען, ווייל צופיל ווערט פון זיי ערוואַרט און זיי קענען זיך נישט אַ־ראָפּלאָזען צו זיין משרתים פון אַנדערע פּאַרטייען. זיי קענען אויך נישט פערציהען די סיטואַציע אין אַ נישט־אויפגעקלערטען מצב, ווייל די רייהען זייערע ווערען אַלץ שיטערער.

דער שליסעל פון דער סיטואַציע אין דייטש־לאַנד, ליגט אַזוי אַרום אויך, ווייטער אין די הענד פון דער יונקער־רעגירונג, אַז די רעגירונג שטיצט זיך אויף אַ גרויסען כוח, אויף דער אַפּאַטיע פון דער געזעלשאַפט. זי האָט נישט קיין פּאָליטישע שטיצע אַ חוץ דער פּאַרטיי פון הוגענבערגן, אַלע איבעריגע בעציהען זיך צו איהר פיינדליך און אין דער צייט פון דער וואַהל־קאַמפּאַניע איז די רע־גירונג געווען אויסגעשטעלט דער שווערסטער קרי־טיק פון אַלע זייטען, אָבער מעהר פון קריטיק איז שווער צו ערוואַרטען פון די פּאַרטייען. די ענט־שיידונג וועט לכל הפּחות פאַרלויפיג ליגען אין די הענד פון די געגנעראַלען און באַראָנען, וועלכע זענען פעראייניגט אין דער איצטיגער רעגירונג. אויף וויפיל עס וועט זיך נישט איינגעבען צו שאַ־פען אַ בלאָק, וואָס זאָל אונטערשטיצען די רעגי־רונג, וועט זי געפינען אַן אַנדערע לעזונג פאַר דער סיטואַציע. זי וועט רעגירען אָהן דעם פּאַרלאַמענט, שטיצענדיג זיך אויף'ן רעאַלען כוח פון דער רייכס־וועהר. אין דער געזעלשאַפט וועט דאָס זיכער קיין גרויסען רושם נישט מאַכען.

פּ. ב.

אַ גרויסער כאַראַקטער אַסימילירט זיך ניט
די יודישע מאַסען האָבען נישט קיין בעדערפעניש אין אַסימילאַציע
עמיל לודוויג וועגען אַקטועלע יודישע פּראָבלעמען

דער „פּאַריזער היינט" דרוקט דעם פאָלגענדען זעהר אינטערעסאַנטען געשפּרעך, וועלכען דער פּראַנ־צויזיש־יודישער זשורנאַליסט רעדאַקטאָר פון דער פּאַריזער אָפּטיילונג פון „אילוסטראַסיאָן זשואיוו" פון אַלעקסאַנדריע, ה' מאַקסים פּיהאַ, האָט געהאַט מיט עמיל לודוויג'ן, דעם בערימטען דייטש־יודי־שען שריפטשטעלער, וועגען אַ רייה זעהר וויכטיגע אַקטועלע יודישע פראַגען.

— אין אייערע געשפּרעכען מיט מוסאָליני, וועלכע איך האָב געלעזען אין איטאַליעניש, און דער ערשטער פּולער אויסגאַבע — האָט מען דעם איינדרוק, אַז מוסאָליני איז נישט קיין פּאָליטישער טעאָרעטיקער.

— דאָס איז זיכער — ענטפערט עמיל לודוויג — מוסאָליני, לויט מיין מיינונג, און איך גלויב אַז איך האָב איהם גוט פערשטאַנען — איז דאָס, וואָס מען קאָן אָנרופען אַן אימפּראָוויזאַטאָר, דאָס הייסט, אַז אָהן פאָראויס־בעטראַכטע אידעען בויט ער אויס די בעדינגונגען פון מאָמענט, ענדערט אָהן אויפהער זיין פּאָליטישע ליניע, זאָגט היינט דאָס אומגעקעהרטע פון דעם, וואָס ער האָט געזאָגט נעכ־טען. ער איז נישט קיין פּאַציפיסט, ווייל דאָס אַליין איז דאָך אויך אַ טעאָריע, ער פערשטעהט אָבער די געפאַהרען, וואָס קענען האָבען פאַר זיין רעזשים אַ נייע מלחמה.

— מוסאָליני'ס בעציהונג צו יודען, איז זי ווירקליך אַ גינסטיגע? מען האָט דאָך מאַנכמאָל צונויפגעפּאָרט פאַשיזם מיט אַנטיסעמיטיזם.

— דאָס איז פאַלש!... אגב האָב איך שוין וועגען דעם געשריבען אין מיינע שמועסען. מוסאָליני'ס בעציהונג צו יודען איז אַ זעהר פילאָסעמיטי־שע. די יודען אין איטאַליען געניסען אַ דאַנק מוסאָ־ליני'ן פון אַן אויסערגעוועהנליך גינסטיגען סטאַטוס נישט געקוקט אויף'ן קאָנקאָרדאַט־אָפּמאַך מיט'ן וואַ־טיקאַן.

— אַזוי ווי מיר שמועסען דאָך וועגען יודען וואָלט איך אייך וועלען פרעגען: ווי איז אייער שטעלונג צו דער פראַגע פון אַסימילאַציע. אַזוי ווי זי שטעלט זיך פאַר ביי די יודען פון מזרח־אייראָפּא און אַמעריקע? צי דאַרף דער יוד שטרע־בען צו אַסימילירען זיך, דאָס הייסט, צו אויסטון זיך פון זיין אייגענער קולטור, כדי אָנצונעהמען קנעכטיש די קולטור פון לאַנד, וואו ער לעבט — אַנשטאָט רייכער צו מאַכען די קולטור פון דעם לאַנד מיט זיין אייגענעם אָריגינעלען ביישטייער.

— די אַסימילאַציע, אַזוי ווי איהר פערשטעהט זי, שטעלט זיך פאַר נאָר ביי מענשען אָהן כאַראַק־טער. אַ גרויסער כאַראַקטער האָט קיינמאָל נישט דעם פערלאַנג און אויך קיינמאָל נישט די בעדערפעניש צו אַסימילירען זיך, די מאַסען, וועלכע זענען דורכ־געדרונגען מיט'ן טראַדיציאָנעלען און טיפען יודענ־טום, רעליגיעזען צי קולטורעלען, פיהלען נישט קיין שום בעדערפעניש צו אַסימילירען זיך, ווייל אַ־סימילירען זיך אין דעם זין, הייסט בעהאַלטען זיך, הייסט מורא האָבען, ערנידעריגען זיך. איך האָב געוואָלט עס בעווייזען אויף מיין אייגענעם ביי־שפּיל, איך, וואָס איך בין געוואָרען אַ געטויפטער, אָבער פון יודישער אָפּשטאַמונג.

ווען מיין פריינד וואַלטער ראַטענאַו איז ערמאָרדעט געוואָרען, ווייל ער איז געווען אַ יוד — בין איך דריי טעג נאָך דער געשעהעניש אַוועק אין רע־גירונגס־אַמט איבערצוגעבען אַ דעקלאַראַציע, אַז איך פערלאָז דאָס קריסטענטום, כדי צוריק צו ווער־רען אַ יוד. אין אַ מאָמענט פון געפאַהר פאַר יו־דען האָב איך נישט געוואָלט, אַז מען זאָל קענען זאָגען, אַז דער פאַקט פון מיין אָנגעהעריגקייט צום קריסטענטום, האָט געדינט פאַר מיר ווי אַ פּראָטעק־ציע, ווי אַ שוץ געגען אַנטיסעמיטישע גוואַלדטאַ־טען. נישט דורך אָפּזאָגען זיך פון דער אייגענער ווירדע און פערלייקענדיג דעם קאָלעקטיוו פון וועל־כען מען שטאַמט — געווינט מען רעספּעקט ביי אַנ־דערע.

איך האַלט, אַז דער אַנטיסעמיטיזם, אפשר זאָג איך דאָ אַן אַלגעמיין בעקאַנטע זאַך — איז אַ פּול־שטענדיגער אידיאָטיזם אָהן שום גרונד און האָט קיין שום ביאָלאָגישע צי פּסיכאָלאָגישע בערעכטי־גונג. איך רעד איצט וועגען דייטשען אַנטיסעמיטיזם וועלכען איך קען גוט. באַר איהר האָט דאָך אויך געליטען דערפון אין פראַנקרייך. און איצט טרעפען זיך פון צייט צו צייט נייע אויפשוואונגען פון אַנטיסעמיטיזם, וועלכע פאַלען זיך צונויף מיט אַ ריקזיכטסלאָזען נאַציאָנאַליזם. איך האַלט, אַז דאָס יודענטום, אַז די פערשידענע פּאַרטייען פון צוזאַי־טען און צושפּרייטען יודישען פאָלק (איך האָב עס שוין געזאָגט אין מיין ערקלערונג אין „רעוו זשוי־איוו" פון זשענעוו) — דאַרפען זיך פעראייניגען כדי צו קענען זיך געגענשטעלען דעם אָנגריף פון נאַרישען באַרבאַריזם, פון אַנטיסעמיטיזם, מיר שרייבט אָבער, אַז דעם וועלט־יודענטום פעהלען פיהרער.

איך בין דורכגעדרונגען מיט געטהע, דעם הו־מאַניזם פון געטהע — דערגרייכט דעם אידעאַל פון די יודישע נביאים, אפשר דערפאַר בין איך אַזאַ איבערצייגטער פּאַציפיסט...

— וואו איז אייער שטעלונג צום ציוניזם?

— איך פערהאַלט זיך גינסטיג צום ציוניזם. איך בין עס תמיד געווען. איך האָב שטענדיג פער־טיידיגט דעם ציוניזם. איך גלויב, אַז דער ציוניזם איז אַ לעזונג פון דער יודען־פראַגע פאַר די מזרח־אייראָפּעאישע יודען, וועלכע האָבען נישט קיין פאַ־טערלאַנד, נישט קיין פרייהייט, נישט קיין ערד. איך האַלט אַז יעדער בעוואוסטזיניגער יוד, פון וועלכען לאַנד ער זאָל נישט זיין, פון וועלכע פרייהייטען ער זאָל דאָרט נישט געניסען, — דאַרף העלפען די ווידעראויפלעבונג פון ארץ־ישראל און דעם אויפבוי פון דער נאַציאָנאַלער היים.

— און וואו איז אייער מיינונג וועגען אַלוועלט־ליכען יודישען קאָנגרעס און וועגען דער שטעלונג צו איהם מצד אַזעלכע אָרגאַניזאַציעס ווי דער „צענ־טראַל־פעראיין פון די דייטשע יודען", „אַליאַנס", וועלכע האָבען זיך אַרויסגעזאָגט געגען צונויפרופען אַ יודישען וועלט־קאָנגרעס אויף דעמאָקראַטישע יסודות?

— די דאָזיגע געגנערשאַפט איז אַן אַבסורד און זינלאָז. ווי אַזוי קאָן מען זיין געגען אַ יודישען וועלט־קאָנגרעס! די קאַטאָליקען האָבען זייער קאָנ־גרעס, די טעאָסאָפען, די סאָציאַליסטען זייער אינ־טערנאַציאָנאַלען קאָנגרעס, פאַרוואָס זאָלען די יודען זיין די איינציגע וואָס זאָלען נישט קענען צונויפקו־מען זיך צו בעטראַכטען זייערע געמיינזאַמע אינ־טערעסען און צו פערטיידיגען צוזאַמען אַ געמיינזאַ־מע ירושה! איך מיין, אַז די פראַגע איז אַן איבעריגע, איך גלויב נישט, אַז מען קען אָנגעבען וואָגיגע אַר־גומענטען געגען יודישען קאָנגרעס, וועלכער דאַרף אַרומרעדען די יודען־פראַגע אין דער וועלט. אַ פראַ־גע, וועלכע אינטערעסירט ביי 18 מיליאָן מענשען, צוזייט איבער דער גאַנצער וועלט און ממילא, די גאַנצע מענשהייט. אין איצטיגען קריטישען מאָמענט פאַר יודען דאַרפען מיר זיך אַלע פעראייניגען כדי אויסצוקעמפען אונזערע רעכט אויף לעבען און פריי־הייט.

— וואָס מיינט איהר וועגען דער שטעלונג פון עטליכע דייטשע בירגער פון משה'ס גלויבען, ווי בראַנאַ וועיל און די יאַהודים פון אַנדערע לענדער — וועלכע האַלטען אַז די יודישע אינטערעסען געהערען אָן יעדעס לאַנד בעזונדער, און די יודען פון אַנ־דערע לענדער דאַרפען זיך נישט מישען.

— מיין מיינונג איז אַן אַנדערע, איך בעגרייף אַפילו נישט אַזאַ מין שטעלונג, זייט דער ערמאָר־דונג פון ראַטענוי'ן האָב איך נישט אַדורכגעלאָזט קיין געלעגענהייט כדי צו בעשטעטיגען מיין סאָלי־דאַריטעט מיט די יודען פון דער גאַנצער וועלט.

— וואָס פאַר אַ ווערק שרייבט איהר איצט!

— מיין באַהענטסטע ווערק וועט זיין „דער נילוס". דאָס וועט זיין אַ בוך פון לעבען פון אַ טייך. אָבער מיין בוך וועט נישט זיין קיין גע־אָגראַפיע. נישט קיין געשיכטע, דאָס איז אַ נייע פאָרם פון ראָמאַן.

— גלויבט איהר אַז די היטלעריסטישע בעווע־גונג איז טיף איינגעוואָרצעלט אין דייטשלאַנד, אָ־דער איז עס נישט מעהר ווי אַ פערבייגעהענדער קריזיס?

— איך האָב פערלאָזען דייטשלאַנד, כדי צו פּראָטעסטירען געגען אָט דער מאַסען־משוגעת, איך האָב מיר געגעבען אַ וואָרט מעהר דערפון נישט צו רעדען, איך קען דערציילען אייך וועגען דער פראַגע ענטפערען נישט מעהר וויפיל איך קען אייך זאָגען, וואָס וועט מאָרגען טון מוסאָליני...

די סאַנאַציע־יוגענד זוכט אַנ'אידעע
פון אַלע ביז־איצטיגע אידעען ווערט זי נישט בעגייסטערט

מיט גרויס שאדענפרייד שטעלט פעסט דער אָרגאַן פון די פּ.פּ.ס. דער „ראָבאָטניק" אַ זעהר סימפּטאָמאַטישען פאַקט, דהיינו, די יוגענד, וואָס גרופּירט זיך ארום דער סאַנאַציע, ענטוישט זיך אַלץ מעהר אין דער אידעאָלאָגיע, וואָס זי האָט בעקומען פון איהרע עלטערע פיהרער און הויבט אַלץ מעהר אָן צו זוכען נייע און פרעמדע געטער. די אידעאישע פּוסטקייט, די אַנאָרמאַלע בעציהונ־גען, דער קאַריעריזם און די קאָרופּציע, וואָס הער־שען אין לאַגער פון דער סאַנאַציע, דאָס אַלץ קאָן נישט צוציהען צו איהר דעם יונגען דור. נישט געפינענדיג אין דעם אייגענעם לאַגער קיין בע־פרידיגענדע ענטפערען אויף די ברענענדיגע פראַגען, זוכט די סאַנאַציע יוגענד אין אַנדערע ערטער און געפינט אַ בעפרידיגונג אין קאָמוניזם.

דער „ראָבאָטניק" דערצעהלט אַזאַ פאַקט: דער „לעגיאָן מלאָדיך" אין לובלין („לעגיאָן מלאָ־דיך" איז די יוגענד־אָרגאַניזאַציע פון דער סאַ־נאַציע) האָט אַרויסגעלאָזט אַנ'אויפרוף, אין וועלכען די מחברים בעקלאָגען זיך אויפ'ן מאַנגעל אין אַנ'אידעע. אין אויפרוף ווערט געזאָגט, אַז די יו־גענד האָט נישט קיין אינהאַלט און אַז דאָ קאָנען גאָרנישט העלפען נישט די נאַציאָנאַליסטישע אידעע. נישט די אידעע וועגען צוטריט צום ים, נישט די אומאָפּהענגיגקייטס־אידעע פון קאָמענדאַנט, וועלכע איז געשטאָרבען און איז בעגראָבען געוואָרען מיט'ן מאָמענט, ווען דער ערשטער פּוילישער מלוכה־פּרעזידענט האָט איבערגענומען זיין אַמט אויפ'ן שלאָס.

דער „ראָבאָטניק" ברענגט ווייטער אַנ'אויס־צוג פון דערמאָנטען אויפרוף. דער אויסצוג איז ווירקליך אויפ'ן העכסטען גראַד סימפּטאָמאַטיש. מען האָט דעם איינדרוק, אַז דאָס האָט אַרויסגע־געבען נישט אַנ'אָרגאַניזאַציע, וואָס שטעהט אונ־טער דער אָפּיעקע פון דעם מאַי־לאַגער, נאָר אַ גרופּע קאַנדידאַטען פון דער קאָמוניסטישער יוגענד עס ווערט דאָרט געזאָגט:

הינטער דער מזרח־גרעניץ וואַקסט אַ ניי לעבען, וועלכעס, ווען עס וואָלט אַפילו צוליב זיינע פאָרמען אַרויסגערופען ביי אונז די ווייטגע־הענדיגסטע פאַרבעהאַלטען, ווייזט עס דאָך אַרויס שעפערישען ענטוזיאַזם און קאָנסטרוקטיווע אַרבייט, אַ זאַך, וואָס פעהלט אַזוי שטאַרק מערב אייראָפּע, עס פעהלט אויך שטאַרק אונז אַליין. דאָס וואָלטען מיר זיך געקאָנט ביי זיי אָפּלערנען. ביי די רוס־לענדישע אודאַרניקעס (מוסטער אַרבייטער) און קאָמסאָמאָלצעס, וועלכע ווערען דורך דער טעמפּ־קייט פון אונזערע היימישע פּובליציסטען כאַראַק־טעריזירט אַלס אַזיאַטישע באַרבאַרען, אַפילו אַזעלכע דעקלאַרירטע שונאים פון באָלשעוויזם, ווי דער מאָנאַרכיסט מאַצקעוויטש, אַזעלכע מענשען, ווי דער הומאַניטאַריסט סלאָנימסקי און דער פּריץ פון גרויספּוילען יאַנטאַ־פּאָלטשינסקי בעשטעטיגען איינשטימיג די אונגעוועהנליכע שעפערישע ווערטען פון נייעם קאָמוניסטישען דור אין רוסלאַנד. און דאָס געשעהט צוליב דעם, ווייל דער דור געהט דורך אַלע טעותים און צוזאַמענברוכען צו קלאָר אָנגעצייכענטע צילען און אונטער די שטראַהלען פון דעם ערהאַבענסטען שטערן, וואָס זיין נאָמען איז אידעע. מיר האָבען גאָרנישט ענטגעגענצו־שטעלען אָט דער אידעע, מיר האָבען גאָרנישט, וואָס מיר זאָלען קענען אָנפערטרויען און גלויבען.

אין די דאָזיגע ווערטער פון דעם סאַנאַטאָ־רישען אויפרוף זעהט דער „ראָבאָטניק" איין דעם באַנקראָט פון דער סאַנאַטאָרישער אידעע. דאָס פערשאַפט דעם אָרגאַן פון די פּ.פּ.ס. גרויס פער־גניגען. כאָטש ס'איז לגמרי נישט צו בעגרייפען פון וואָס אייגענטליך פרייט זיך עס אַזוי די צייטונג פון די פּוילישע סאָציאַליסטען. דערפון, וואָס די סאַנאַטאָרישע יוגענד ווערט קאָמוניזירט, וועט דער פּוילישער סאָציאַליזם גאָרנישט געניסען און גאָרנישט געווינען.

DR. MED. J. LUBICZ
כירורג־אָרטאָפּעד
פּאָלודניאָווע 9, טעל. 183־17
קראַנקהייטען פון די ביינער, געלענקען,
פערקרימונגען פון די פּלייצעס און גלידער
איינענע פּראַצאָווניע פון זעמטליכע אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען ווי: וקלאַדקעס אויף פּלאַטפוסען. קינסטליכע הענד און פיס, גאָרסעטען א. אז. וו.
נעהמט אָן פון 2.30 ביז 4.30 נאָכמיטאָג

אין לאָדזער יו״ד. „פּאַרלאַמענט“...

וואו קען מען זיך ווילען און האַרציג לאַכען? — די נגידישע חתונה און אומגעבעטענע אורחים. — ווער בענינגט דער ערשטער? — דער מחותּן ר׳ פישעל. עקספּאָזעס און אגודה׳שע קאָנקורענץ. — 2 זילבערשטיינס. — מזל-טוב

געזעהן און געהערט אויף דער ערשטער זיצונג פון קהלה-ראַט

ווילט איהר זיך ווילען? ווילט איהר עטלי-כע שעה האַרציג לאַכען? טאָ געהט אויף דער זיצונג פון קהלה-ראַט.

אַזוי האָט צו מיר געזאָגט מיין רעדאַקטאָר איך בין געגאַנגען און האָב מיך טאַקע געווילט — אי, האָב איך געלאַכט! איך זאָג עס מיט דער גאַנצער זיכערקייט, אַז דאָס איינציגע אָרט, וואו מ׳קען האַרציג לאַכען און פערגעסען אין די איצ-טיגע צרות, איז נאָר אויפ׳ן נייעם מאַרק נומער 6 אויף אַ זיצונג פון קהלה-ראַט...

בכבוד׳ע געסט און אורחים

די ערשטע זיצונג פון נייעם קהלה-ראַט, האָט געמאַכט דעם איינדרוק פון אַ נגידישע חתונה, וואו ס׳זענען דאָ פערבעטענע בכבוד׳ע געסט, און אורחים, נישט קיין געבעטענע, וועלכע די מחותּנים קענען נישט מעיז-פּנים זיין און זיצען אויך ביים טיש צוזאַמען מיט די בכבוד׳ע געסט...

אין אַ בעזונדערען חדר זיצען די הויפּט-מחותּנים פון דער שמחה, און אַמפּערען זיך. ס׳זעהט אויס, אַז מ׳איז נאָך נישט אַדורכגעקומען מיט׳ן „סילוק׳ן“ דעם „נדן“, מ׳רעדט נאָך וועגען „קעסט“, „רח״ש“, ווער ס׳זאָל „בעזינגען די כלה“, און ווער ס׳זאָל אויסרופען „דרשה-געשאַנק“ און דער עיקר שוויצען די „שדכנים“, וואָס האָבען געפיהרט דעם „שידוך“. און איצט פערלאַנגען זיי מסתמא שדכנות-געלד...

די „חתונה“ הויבט זיך אָן

דער ערשטער בעווייזט זיך דער מחותּן ד׳ פישעל, וועלכער רעדט וועגען דעם „זיווג מן השמים“ און ווינשט חתן-כלה זיי זאָלן זיך על-טערען אין פריידען. ס׳זאָל זיין שלום-בית, מ׳זאָל האָבען נחת און פרייד — הלואי, טאַטע זיסער!..

עקספּאָזעס

פונקט, ווי להבדיל, אין אַנדערע פּאַרלאַמענ-טען, איז אויך בעת דער ערעפנונג פון אונזער לאָדזער „יודישען פּאַרלאַמענט“, געהאַלטען געוואָרען עק-ספּאָזעס (דעקלאַראַציעס בלע״ז), יעדע פּאַרטיי האָט זיך געהאַט איהר עקספּאָזע, צוגעשניטען צום כאַ-ראַקטער פון דער פּאַרטיי. פרידענזאָן, למשל דער רעדאַקטאָר פון די „בנות“ רעדט וועגען דער קהלה אַלס רעליגיעזע רעפּרעזענטאַנץ. זיין עק-ספּאָזע איז אַדורכגעפלאָכטען מיט: כשרות, שחיטה רבנות, תּורה און מסורה א. אז. וו.

ה׳ לימאַן פערלאַנגט אין זיין עקספּאָזע, אַז די איצטיגע קהלה-מעהרהייט. זאָל נעמען אַנ׳אַק-טיווען אַנטייל אין דעם אויפבוי פון נייעם יודי-שען לעבען אין ארץ-ישראל.

לייבוש ראָזענבערג האַלט, אַז קודם כּל דאַרף די קהלה זיך פערנעמען... מיט די האַלצס. ד. ה. מיט די האַלע-שטייער׳ס...

פיאָטר כּאַרי פאָדערט, אַז די קהלה זאָל אַרויסציהען די פאָלקס-מאַסען פון שמאָלען געסעל א. אז. וו.

אגודה׳שע קאָנקורענץ

אַ ביטער רחמנות נעבעך געווען אויף די ציוניסטען, ווי אַזוי די „אגודה“ פיהרט מיט זיי אַ ביטערע קאָנקורענץ. די ציוניסטען לייענען די דעקלאַראַציע אויף העברעאיש, קומט די „אגודה“ און לייענט לשון קודש, די ציוניסטען רעדען אין זייער דעקלעראַציע וועגען ישוב ארץ-ישראל, נאַציאָנאַלע אַרבייט, און די „אגודה“ האָט אויך די זעלבע אַרטיקלען אויף לאַגער — אויך ישוב ארץ-ישראל, אויך נאַציאָנאַלע אַרבייט, און היות ווי די „אגודה“ לייענט צוערשט איהר דעקלאַראַ-ציע, האָבען שוין די ציונים נישט וואָס צו פערקויפען...

ביז איצט, האַלט די „אגודה“ אין איין נאָכמאַכען די ציונים: די ציונים האָבען אַ „קרן-היסוד“, האָט די „אגודה“ געמאַכט אַ „קרן-התּורה“, האָבען די ציוניסטען אַ „שקל“, האָט די „אגודה“ געמאַכט אַ „מחצית השקל“ — אָט אַזאַ „קאָנקורענץ“, פיהרט די „אגודה“ מיט די ציוניסטען — שרעקליך!..

די 2 זילבערשטיינ׳ס

אַ צרה איז נעבעך מיט די צוויי זילבער-שטיינ׳ס אין דער קהלה. איינער איז דער „פּראָ-לעטאַריער“ הערש דוד זילבערשטיין און דער צווייטער, איז ר׳ וואָלף זילבערשטיין — דער מזרחיסט.

פערטוישט מען די יוצרות. פערלאַנגט זיל-בערשטיין דער „פּראָלעטאַריער“ יודישע קאָ-רעספּאָנדענץ, ענטפערט מינצבערג אויפ׳ן אַדרעס פון זילבערשטיינ׳ען, דעם מזרחיסט, שרייט נעבעך זילבערשטיין דער „פּראָלעטאַריער“:

ר׳ לייבעל, דאָס האָב איך דאָך געזאָגט! — אַ צרה מיט די צוויי זילבערשטיינס...

אפשר וואָלט פון די צוויי שטיינער גע-וואָרען — איין — שטיין!..

מזל-טוב

דער אָרקעסטער פון דער חתונה, איז — די גאַלעריע — זי האַלט אונטער דעם רעדנער. רעדט אַנ׳אגודה׳ניק, ענטפערט מען אויף דער גאַלעריע — „אמן“. צוקאַכט זיך מאַקס רוזקאָווס-קי, גיט איהם די גאַלעריע אונטער היץ.

אָט שטעהט אַ רעדנער אויף דער טריבונע און לייענט פון אַ פּאַפּיר און שאָקעלט זיך דערביי, און ווי ער ענדיגט לייענען, רופט אויס די גאַלעריע — מזל-טוב!

אב—נעס.

פערשוואונדענע באַהן-טראַנספּאָרטען אין ווילנע

אַנשטאָט העגטשקעס בעקומען... שטיקער אייזען און אַלטע ביכער

ווילנע.

די ווילנער קרימינאַל-פּאָליציי פיהרט איצט אַנ׳אויספאָרשונג אין שייכות מיט׳ן פערטוישען ווערט-פולע סחורות אויף שמאַטעס אין באַגאַזש-ווענדונגען.

די געשיכטע איז פאָלגענדע:

די ווילנער עקספּעדיציע-ביוראָ פון ה׳ ווילעט-טשיק אויף רודניצקע גאַס האָט די טעג געהאַלט בעקומען אַ קאַסטען מיט ווערטפולע העפטלעך־העגטש־קעס פאַר אַ ווילנער יודישע פירמע.

די פירמע האָט טאַקע די טעג דערהאַלטען אַ ידיעה, אַז די סאָסנאָוויצער אַפּטיילונג פון דער וואַר־שעווער האַנדעלס-באַנק האָט די סחורה אַרויסגע־שיקט און אַז דער קאַסטען סחורה איז אָנגעקומען קיין ווילנע.

די עקספּעדיציע-ביוראָ ווילעטשיק האָט באַלד אַרויסגעשיקט אויפ׳ן וואָקזאַל אַנ׳אָנגעשטעלטען אָפּ־צונעהמען דעם קאַסטען סחורה.

דער קאַסטען איז אָבער אויסגעקומען דעם אָנגעשטעלטען פערדעכטיג. ער האָט נעמליך בעמערקט, אַז די אייזערנע רייפען אויפ׳ן קאַסטען זענען נישט אינגאַנצען אין אָרדנונג און האָט זיך באַלד בעמערקט, אַז די רייפען פון דעם באַהן־אַ ״זשעסטעלטע, זיי זאָלען גלייך עפענען דעם קאַסטען, בכדי צו איבערצייגען זיך, צי די סחורה איז אָנגעקומען אין אָרדנונג.

מען האָט באַלד דעם קאַסטען געעפענט און דאָ האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז דער חשד פון אָנגעשטעלטען איז געווען אַ בעגרינדעטער.

פון אויבען זענען געלעגען אויסגעלייגט עטלי־כע און פופציג פּאָר העגטשקעס. דאַגעגען אונ־טען זענען אַנשטאָט העגטשקעס געלעגען שטיקער אייזען, שמאַטעס און אַלטע ביכער. ס׳איז פער־פאַלען געוואָרען סחורה אויף אַ סומע פון קנאַפּע צוויי טויזענד זל.

וועגען פאַרפאַל איז גלייך געמאָלדען געוואָ־רען דער פּאָליציי, וועלכע האָט פערפיהרט אַ איבער־אויספאָרשונג. פון די אָנשרייבען אויף די ביכער, וועלכע זענען געפונען געוואָרען אין קאַסטען איז דער פּאָליציי געלונגען פעסטצושטעלען, אַז די סחורה איז פערטוישט געוואָרען נאָך אין סאָסנאָ־וויעץ, איידער מען האָט די סחורה אָפּגעגעבען אויף דער באַהן.

די ווייטערדיגע אויספאָרשונג דויערט.

ווי מען גיט איבער האָט נאָך איין ווילנער פירמע בעקומען אנשטאָט סחורה אַ קאַסטען מיט שטיינער.

גרויסער שטייער-סקאַנדאַל אין פּאַריז

אין וועלכען ס׳זענען פערמישט אַ רייהע אָנגעזעהענע פּערזענליכקייטען

פּאַריז, 8 (ספּ. טעל.)

די סאָציאַליסטישע פּרעסע דראָהט מיט׳ן פערעפענטליכען רעוועלאַציעס וועגען שטייער-מיסברויכען, אין וועלכע ס׳זענען פערמישט פאַר-שטעהער פון דער העכערער געזעלשאַפט, אַריסטאָ-קראַטיע, פּאָליטיקער, סענאַטאָרען און אפילו גע-נעראַלען.

אינ׳ם סקאַנדאַל זאָלען זיין פערמישט 2000 פּערזאָן, צווישען זיי אַ גאַנצע רייהע אָנגעזעהענע און בעקאַנטע פּערזענליכקייטען.

די מיסברויכען זענען בעשטאַנען אין נישט צאָהלען קיין שטייערען פון ווערט-פּאַפּירען. די שווינדלערישע מאַכינאַציעס זענען געמאַכט געוואָ-רען מיט דער פערשטענדיגונג פון דער דירעקציע פון דער האַנדעלס-באַנק אין באַזעל.

דאָס פינאַנץ-מיניסטעריום זעהט פאַר אַנ׳-אויסערגעוועהנליכען סקאַנדאַל.

אויף דער היינטיגער זיצונג פון פּאַרלאַמענט וועט דעפּ. אַלבערטען וועגען דעם אָנפרעגען דעם פּרעמיער.

דער פראַנצויזישער מלוכה-אוצר האָט גע-ליטען מיליאָנענדיגע הזיקות.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען

זאַוואַדזקאַ 1.

נאָר פאַר ווענערישע הויט-קראַנקה.
און מענער-שוועכע אַנאַליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפּער.
קאָנסיליומס מיט ספּעציאַליסטען פון אוראָ-לאָגישע און נערווען-קראַנקהייטען.
קוואַרץ-לאַמפּ. עלעקטרישער הייל-קאַבינעט לאַממעטיק.
— — טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָוועגד. — —
פון 11 ביז 12 ביי טאָג און פון 2 ביז 3 נאָכמ.
נעמט-אָן אַ פרוי-דאָקטאָר נור קינדער און פרויען,
זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג.
— בעזונדער וואַרטע-צימער פאַר פרויען

וויזיט 3 זל.

DOKTOR

H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאַנאַ 4, טעל. 90-216

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוועכע. אַלע אַרט אַנאַליזען, עלעקטראָטעראַפּיע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.

נעמט אָן פון 8-2 און פון 5-9 אָוועגד.

בעזונדער וואַרטע-צימער פאַר פרויען.

א יונג יודיש יונגעל פון רומעניען

דערשלאָגען צו אַ גרויסער קאַריערע אויף דער פראַנצויזישער ביהנע

פּאַריז. זייט 3 יאָהר איז אין די קינסט-לערישע קרייזען אין פּאַריז בעקאַנט דער נאָמען אינ׳ם יונגען אַרטיסט סאַמסאָן פיינזילבער.

אין 1916 איז ער געקומען פון זיין געבורט-שטאָט יאַסי (רומעניען), מיט אַ שטאַרקען דראַנג צו קונסט. ער האָט זיך געריסען צו פערשידענע געביטען. אָנגעהויבען מיט דער מאַלעריי. דאָס האָט איהם אָבער נישט-איבעריג אימפּאָנירט, האָט ער גענומען זיך ווידמען דעם טעאַטער און גע-פּרובט שפּילען אין פערשידענע אַמאַטאָרען-טרופּעס.

פיינזילבער האָט דאָ אַרויסגעוויזען גרויס טאַלאַנט און איז שנעל געוואָרען בעליבט אין די אַרטיסטישע קרייזען. ער האָט וואָס ווייטער גע-שפּילט אַלץ וויכטיגערע ראָלען, ביז ער האָט זיך דערוואָרבען גרויס אָנערקענונג.

פיינזילבער שפּילט איצט אויך פאַר׳ן פילם אין הענרי באַטאַי׳ס פּיעסע „סקאַנדאַל“, שפּילט ער מיט גרויס דערפאָלג די וויכטיגע ראָלע אַלס אַר-טאַנעצא. אויך אינ׳ם גרויסען פילם „די דריי מאַסקאַפּערע“ פון אַלעקסאַנדער דומאַ, שפּילט ער די הויפּטראָלע אַלס גרויזאַמער דיקטאַטאָר קאַרדי-נאַל רישעליע. אַמבעסטען צייכענט ער זיך אויס אין די שאַפונגען פון מאַטעי, ראַססאַ, אַלפרעד סאַ-בואַרי, מאַרסעל אַשארד, פּאַניאָל א.א. וועלכע ער שפּילט מיט גרויס ליבשאַפט און טאַלאַנט. איבער-הויפּט איז ער אַ גרויסער ליבהאָבער פון די שאַ-פונגען פון דער מאָדערנער ליטעראַטור.

סאַמסאָן פיינזילבער איז היינט אַלט קוים 28 יאָהר, אָבער ער האָט זיך שוין דערוואָרבען אַ גרויסען נאָמען אַלס מאָדערנער אַקטיאָר מיט אַ פייערדיגען טעמפּעראַמענט, קלאָרער דיקציע און כאַראַקטעריז׳ שפּילען. אַ דאַנק זיין אויסערגעוועה-ליכער ענערגיע האָט ער זיך דערוואָרבען אַ גרויסען אָרט אויף דער פראַנצויזישער ביהנע און אויך אין פילם.

טראָץ-דעם, וואָס ער ווידמעט זיך נישט דעם יודישען טעאַטער, — איז ער אָבער נישט אַסימי-לירט. ער לאָזט זיך גערן אָנאָנסירען מיט זיין יודישען נאָמען, כדי די יודען זאָלען זעהען, אַז ער שעמט זיך נישט סיי מיט זיין נאָמען, סיי מיט זיין פאָלק. ער וויל נישט אפילו פערטוישען זיין יודישען נאָמען אויף אַ — פרעמדען פסעוודאָנים..

די איטאַליענישע אַרמעע האָט איצט בעקומען נייע שטאַלהעלמען

פאַר אונזערע קינדער

וועכענטליכע בײַלאַגע פון „נײַעם פאָלקסבלאַט"

לאה ס. האָפמאַן.

אָרים פישעלע

אַמאָל איז געווען אַ קלײנער פיש, וואָס האָט זיך געוואוינט אין אַ טײַך, מיט זײַנע שוועסטער און ברידער, און ס'איז איהם געגאַנגען גוט. האָט ער ליב געהאַט צו עסן ווערימלעך און ער האָט קײנמאָל נישט געטראַכט, אַז די ווערימלעך טוט וועה, ווען מען עסט זײ. ס'איז נישט געווען אײנגעפיהרט בײַ פיש צו טראַכטען. איז ער פליגק צוגעשוואומען און געוואָלט כאַפּען דאָס ווערימעל. האָט ער זיך פערטשעפּעט אָן דרעטעל, אויף וועלכען דאָס ווערימעל איז געהאַנגען און דער פישער האָט דאָס פישעל אַרויסגעצויגען פון וואַסער.

אַז דער פיש האָט דערזעהען, אַז ס'איז נישטאָ קײן וואַסער, האָט ער געמײנט, אַז דאָ ענדיגט זיך די וועלט. איז ער אַוועקגעפאַלען און — שוין מעהר נישט געוואוסט, וואָס עס טוט זיך מיט איהם.

אַז ער האָט זיך אויפגעכאַפּט, האָט ער זיך דערזעהען אין וואַסער, האָט ער געמײנט, אַז ער איז בײַ דער מאַמען אין דער הײם און האָט זיך זעהר דערפרעהט. איהם האָט זיך אויסגעדוכט, אַז ער זעהט זײַנע שוועסטער און ברידער אַרומשווימען, און אַז זײַן מאַמע שווימט מיט אַ פּעט ווערימעל אין מויל, טאַקע אזוי, וואָס ער האָט ליבּ. האָט ער געוואָלט צולויפען צו איהר, האָט ער זיך דערמאָהנט, אַז ער האָט זיך נישט אָפּגעוואַשען דאָס פּנים און זי וועט שרײַען אויף איהם, ווײַל אַז מען איז אַלע מאָל אין וואַסער האָט מען נישט קײן תירוץ פאַר נישט וואַשען זיך און די מאַמע ווערט שטאַרק אין כעס, ווען אַ קלײנער פיש שווימט אַרום מיט אַ שמוציג פּנים. האָט דער פיש געכאַפּט שנעל און אָפּגעוואַשען דאָס פּנים און זיך געלאָזט צו זײַן מאַמען אַרויסכאַפּען דאָס ווערימעל פון איהר. מיט אַמאָל האָט ער דערפיהלט, אַז דאָס וואַסער ווערט וואַרעם אַמאָל הײסער און הײסער און ער האָט דערזעהען, אַז ער ליגט אין אַ טאָפּ אָפּגעקאָכט צו וועטשערע.

— אוי, שלעכט! וואָס טוט מען? וואָס טוט מען? געוואַלד ראַטעוועט!

פאַר צרות האָט ער אָנגעהויבען טראַכטען, און זיך דערטראַכט וועגען די ווערימלעך וואָס ער האָט אויפגעגעסען, איצט האָט ער געוואוסט אַז די האָט וועה געטהון פונקט ווי איהם, ווען מען קאָכט איהם. האָט ער צו זיך געזאָגט: מילא, איך בין נישט מעהר ווי אַ פיש, בין קײנמאָל אין שול נישט געגאַנגען און האָב ווײניג געלערנט, ווײַל פאַר אונז פיש איז נישט אײנגעפיהרט צו לערנען. אָבער די וואָס כאַפּען, פאַרוואָס טוען זײ דערצעהלען פערדע־בען, וואָס מיר טוען?

דערווײַל איז געוואָרען דאָס וואַסער זעהר הײס, דער פיש איז טערחלשט געוואָרען און איז באַלד אַוועקגעשטאָרבען.

אָרימער פיש...

איז וואַלד

אין וואַלד,
וואו עס הערשט באַר די רויהע געוואַלט
און דער וואָס האָט ניט קײן שאַרפע נעגעל אָדער צײן
איז וועה צו זײַן געבײן...
קען נישט זײַן קײן רייד
פון רחמנות און גערעכטיגקײט.
דערפאַר,
האָט אויסגעזעהן אַזוי וואונדערבאַר
דער פאַל,
וואָס די גוטסקײט פון מאָראַל
האָט אײנער פון די ערגסטע פוקסען אָנגעהויבען
צו לויבען,
און געגעבען די חיות צו פערשטעהן,
אַז אַזוי זיך צו בעגעהן,
ווי אַלע זענען ביז איצט געוואוינט,
נישט עס פּאַסט און נישט עס לוינט.
— זיך רײַסען
און בײַסען
איז אַ גרויסע זינד!
מ'דאַרף זײַן בלינד
נישט צו זעהן דעם פערלוסט,
ווען דער שטאַרקער טוט וואָס איהם זיך גלוסט;
אויב דער שטאַרקער וועט דעם שוואַכן אויפפרעסען
זאָלט איהר געדענקען און נישט פערגעסען,
אַז באַלד
וועלען קײן פײַנע חיות נישט בלײַבען אין וואַלד!
ווײַל נישט די שטאַרקסטע, אָדער גרעסטע,
זענען די בעסטע...
אויסער דעם מעגען די חיות וויסען

פאַבעל

פון ה. י. פאַרבער

אַז אומשולדיג בלוט טאָר מען נישט פערגיסען!
און אַזוי אומעטום און בײַ יעדען פאַל,
האָט ער פאַר די חיות געפּרעדיגט מאָראַל.

— זאָג באַר שווינדלער דו!
וואָס פאַר אַ נײַעם שווינדעל טראַכסטו צו?
(האָט אַ חבר זײַנער איהם געפרעגט)
איך בין אויפגערעגט
וואָס איך קען דײַן בעהאַלטענעם מײַן
נישט פערשטעהן...
און זאָגסטו מיר דעם סוד נישט אויס,
וועט דיר קײן גוטס נישט אַרויס!...
זאָג בעסער וואָס דו האָסט פערטראַכט!
— געמאַכט!
באַר האַלט מויל
וועט זײַן גוט און וואויל.
הכלל...
איך וועל אַזוי לאַנג פּרעדיגען מאָראַל,
ביז די שטאַרקע זאָלען אָנהויבען צו גלויבען
אַז ס'איז אַ זינד צו רויבען...
בײַ די שוואַכע זאָל ווערען אַ פײַנד
פון מײַנע שעהנע רייד...
און ווען אַלע וועלען מיר גלויבען,
וועל איך ערשט קענען רויבען!...
ס'וועט מיר בלײַבען,
אַפילו אויף אויסצוקלײַבען...
— — — — — — — — — —
ווען אַ שווינדלער וועט אַ פײַנער מאַן —
ווייס, אַז עפּעס איז אין דעם פערהאַן...

פּרץ הירשבײן

קומט צו מיר

קומט דער ווינטער צו מײַן טיר,
קלאַפּט און וויל אַרײַן צו מיר,—
ווינטער קאַלטער! מײַן שטוב, דו ווײסט,
גײ פאַרפריר דעם לאַנגען טײַך.

קומט דער פריהלינג צו מײַן טיר
און ער וויל אַרײַן צו מיר —
פריהלינג יונגער, מיט מיר, די בלײַב,
איך וויל דיך האָבען אין מײַן לײַב.

קומט דער זומער צו מײַן טיר.
און ער וויל אַרײַן צו מיר —
זומער הײסער, גײ אין פעלד,
דאָרטען וואַרטען גאַרבען אויסגעשטעלט.

קומט דער הערבסט צו מײַן טיר,
קלאַפּט און וויל אַרײַן צו מיר.
הערבסט, דו הערבסט, געלער בלאַט!
איך בין מיט הערבסט שוין פול און זאַט.

ב. סמאָליאַר

מײַן שוועסטער'ל

מײַן קלײנינקע שוועסטערל
איז זיס ווי די וועלט,
איהר קאָנס אַז מײדעל
נישט קריגען פאַר געלד

זי איז נאָך אַ קלײנע,
און האָט בלויז צוויי צײן,
דאָך קוועלט זי צופרידען,
און שמײכעלט מיט חן.

פראַגעס און ענטפערס

פיר רבנים זיצען אין אײן שטוב, אַלע אין אײן צימער, אַלע קענען גלײַך לערנען, אײנער וויל אַרײַן — וועמען דאַרף ער געבען צום ערשט די האַנד?
— — — — — — — — — —
— דער קלאָמקע.

* * *

צוויי ברידער: אײנער איז מײַן פעטער. דער אַנדערער נישט.
ווער איז ער?
— — — — — — — — — —
מײַן טאַטע.

* * *

דער טאַטע האָט געלד און קאָן נישט איבערצעהלען:
די מאַמע האָט אַ קאָלדרע און קען זיך נישט צודעקען;
די שוועסטער האָט האָר און קען זיך נישט אויסקעמען;
דער ברודער האָט אַן עפּעל און קען איהם נישט אויפעסען.
— — — — — — — — — —
— די שטערען, דער הימעל, די זונענשטראַהלען, די לבנה.

געזאַמעלט פון ש. באָסטאָמסקי.

די מעשה מיט קין און הבל

(פון די מעשיות פון פערצײַטען)

אַ מעשה מיט צוויי ברידער.

אײן ברודער האָט מען גערופען קין און ער האָט בעאַרבײַט די ערד. און אָט אַזוי זיך געהאַט זײַן שטיקעלע ברויט.

דער אַנדערער ברודער האָט געהײסען הבל, און ער ווידער איז געווען אַ פּאַסטוך פון שאָף. און אויך ער האָט נישט געוואוסט פון קײן נויט, ווײַל די וועלט איז גענוג גרויס און ברײט.

קין און הבל האָבען אָבער נישט געלעבט ווי ברידער, נאָר קיהערווידער.

הבל וואָלט נאָך געווען נישקשה, נאָר קין איז געווען אַ שטיקעל רשע. ער איז תמיד געווען פול מיט קנאה־שנאה און פלעגט רק נישט פערגינען. איהם האָט זיך רק אויסגעדוכט, אַז הבל לעבט בעסער און גרינגער און טוט אין וואַסער נישט אַרײַן אַפילו אַ פינגער.

— וואָס גײסטו עפּעס אום לײדיג, ברודער הבל? — פלעגט קין רק שרײַען.

— וואָס הײסט עפּעס לײדיג? — האָט זיך הבל בעלײדיגט.

— איך זעה, אַז דו קוקסט אויפ'ן הימעל און כאַפּסט זיך אַ דרימעל!

— איך היט מײַנע שאָף.

— מסתמא אין שלאָף.

— הער אויף צו בײַיען, ברודער קין!

— וואָס הײסט בײַיען? — האָט זיך געקאָכט קין. — אויך מיר אַן אַרבײַט צו פּאַשען די שאָף! דאָס קאָן מען אויך טון אין שלאָף. אָט מײַן אַרבײַט איז אַן אַרבײַט — אַרבײַטען די ערד, שווער ווי אַ פערד!

— עס איז מיר אויך נישט גרינג! — האָט הבל געענטפערט. — מען ווײסט נישט פון קײן שלאָף. ווען מען פּאַשעט די שאָף. היט זײ טאָג ווי נאַכט, בײַטאָג די היץ, בײַנאַכט די קעלט. אָט אַזוי לעבט אַ פּאַסטוך אויף דער וועלט.

און אַזוי אַלע טאָג טענות און מענות.

אײנמאָל איז געקומען קין צו הבלען מיט אַזאַ טענה:

— ווײסטו נישט, ברודער, אַז די ערד איז מײַנע?

זאָגט הבל:

— פאַרוואָס עפּעס דײַנע?

נעהמט קין שרײַען:

— איך אַקער די ערד מיט'ן באַז: אָט פאַר וואָס?

— נו, איז דערײַבער, ברודער ליבער?

— זאָלסטו אַוועק פון דער ערד מיט דײַנע שאָף און אַן ענדע אַ סוף!

מאַכט הבל:

— נו, גוט! דו טרײַבסט מיך פון דער ערד, וואָס דו זאָגסט, אַז ס'איז דײַנע, איך האָב אויך אַ טענה:

— ענטפערט הבל:

— דהיינו, וואָס פאַר אַ טענה?

פרעגט קין:

— מײַן טענה איז דהיינו, אַז די וואָל, וואָס דו טראָגסט אויף דײַן לײַב איז מײַנע, פון מײַנע שאָף, וועלכע איך היט און פיטער.

גיט קין אַ געשרײ, אַז די ערד טוט אַ ציטער:

— איך וויל פון גאָרנישט נישט וויסען! פון מײַן ערד גײ אַראָפּ!

און הבל צוריק:

— מײַן וואָל גיב מיר אָפּ!

און אַ וואָרט פאַר אַ וואָרט, און בײדע צושלאָגען זיך אויפ'ן אָרט, איז הבל אַ פיהל שטאַרקער געווען פון קינ'ען. נעהמט קין זיך בעטען:

— לאָז מיך אָפּ, געוואַלד אין דײַן קאָפּ! מיר זענען דאָך אײנגאַנצען צוויי ברידער אויף דער וועלט, און אַז דו וועסט מיך חלילה דערשלאָגען וואָס וועסטו דעם טאַטען מיט דער מאַמען זאָגען?

האָט [illegible] הבל אָפּגעלאָזט. נעהמט קין און פאַלט אויף איהם אַרויף מיט'ן גאַנצען גוף, און ער האָט איהם גענומען שלאָגען און ווערגען, ביז ער האָט איהם אײנגאַנצען דערהרג'עט.

לעאָן עלבע.

איז אַ טשיקאַגער קליניס זענען איין טאָג געבוירען געוואָרען צוויי דרילינגען

דאָס פערבלאָנדזשעט לעמעלע

אַ מאַמע שאָף האָט געהאַט דרײַ שעפּעלער, האָט זי שפּאַצירט מיט איהרע קינדערלעך און אַלע האָבען זיך געפּאַשעט אויף פריש גרין גראָז. אַלע ווײַלע האָט די מאַמע גערופען די קינדערלעך, מע־ע, מע־ע, מע־ע... און די שעפּעלעך האָבען געענטפערט, מע־ע־מע, און אַרומגעקליבען זיך אַרום דער מאַמען. אַזוי אַ גאַנצען טאָג, ביז ס'איז געוואָרען שפּעט און פינסטער. רופט די מאַמע שאָף אַהײם איהרע שעפּעלעך, מע־ע, מע־ע, מע־ע, מעקען די שעפּעלעך מע—מע, קלײַבען זיך אַרום דער מאַמען, ציילט די מאַמע די שעפּעלעך און זעהט, אַז ס'פעהלט אײן לעמעלע. לויפט זי און זוכט אין אַלע זײַטען, מעקעט און בעקעט אין אַלע זײַטען, מע־ע, מע — מע, אָבער דאָס לעמעלע איז נישטאָ, ס'ווערט שטאַרק פינסטער, פיהרט די מאַמע איהרע צוויי לעמעלעך, אין שטאַל אַרײַן, אַלײן לאָזט זי זיך אין דער פינסטערער נאַכט, זוכען דאָס פערלוירענע שעפּעלע, לויפט אַרום, זוכט, רופט, וויינט, מע, מע, מע. שטעלט זיך אָפּ, אַ געראַנק לויפט איהר דורך, אַז איהר שעפּעלע איז פערבלאָנדזשעט אין וואַלד, ווילדע חיות וועלען עס פערצוקען, לאָזט זי זיך לויפען אין וואַלד, לויפט אָפּ אַ שטיק וועג, דערמאָנט זי זיך, אַז חיות וועלען זי צערײַסען אויף שטיקער און די קינדערלעך וועלען בלײַבען אָהן אַ מאַמען, בלײַבט זי שטיין אַ פערזאָרגטע, אַ טרויעריגע און ווײנט, רופט און ווײנט. מע, מע, מע־ע.

ווי זי שטײט אַזוי און ווײנט, דוכט זיך איהר, אַז זי הערט איהר פערלוירען לעמעלע ווײנענדיג, און אַז דאָס געוויין קומט פון וואַלד, זי פערגעסט איהרע אַנדערע קינדערלעך, לויפט אַוועק אין וואַלד אין וואַלד איז געווען שטאַרק פינסטער, אַ דונער האָט מיטאַמאָל אַ קראַך געטאָן, מאַמע שאָף האָט זיך דערשראָקען, און אַ דערשראָקענע האָט זי געזוכט, און זיך אײנגעהערט, אָבער דאָס געוויין פון איהר לעמעלע האָט זי מעהר נישט געהערט.

ס'האָט געדונערט, געבליצט און אַ רעגען האָט געגאָסען, צו איהר גליק אָבער, זענען אַלע חיות געלעגען אין זײערע הײלען, האָט די מאַמע שטיל געזוכט, אָבער דאָס לעמעלע נישט געפונען, איז זי אַ טרויעריגע שטיל פאַמעליך אַרויס פון וואַלד, אַ גאַנצע נאַכט איז זי אַרומגעלאָפען, געזוכט געוויינט, גערופען, מע־ע־מע־מע... אין דער פריה האָט שוין נישט געדונערט, די זון האָט שוין געלויכטען, פייגעלעך האָבען געזונגען, העהנער האָבען געקריעהט, די מאַמע האָט אַרויסגענומען איהרע צוויי לעמעלעך פּאַשען אויפ'ן גראָז, און איז אַ טרויעריגע באַך אַלץ אַרומגעגאַנגען געזוכט און גערופען מע־מע־מע...

גייענדיג צום טײַכעל טרינקען וואַסער, גיט זי אַ קוק, ערשט איהר לעמעלע זיצט אין אַ שיפעל אויפ'ן טײַך און ווײנט מע־מע. די מאַמע צעווײנט זיך אויפ'ן קול, מע־מע־מעע. אָבער צום שיפעלע קאָן זי נישט צוקומען. זי לויפט אַוועק צום פויער, האַלט אין אײן מעקען, פערשטײט ער נישט וואָס זי וויל, קוקט ער זיך אַרום און זעהט נאָר צוויי לעמעלעך, גײט ער נאָך דער מאַמע שאָף. צוקומענדיג צום טײַכעל צעלאַכט ער זיך, זעהענדיג דאָס לעמעלע אין שיפעל, טראַכט דער פויער, ווי אַזוי קומט דאָס לעמעלע אין שיפעל? און ער דערמאָנט זיך, אַז דאָס שיפעלע איז געשטאַנען לעבען ברעג, איז דאָס לעמעלע מן הסתם אַרײַן אין שיפעל. דאָס שיפעל האָט זיך אַרײַנגעגליטשט אין טײַכעל. דער פויער איז צוגעשוואומען צום שיפעל, אַרויסגענומען דאָס לעמעלע, אָפּגעגעבען דער מאַמען, און אַלע זענען אַוועק פריילעך זיך פּאַשען אויפ'ן גראָז.

פרומע שרה.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

מיטוואך	נאוועמבער
י	זון-אויפגאנג 6.37
9	זון-אונטערגאנג 4.02
מרחשון תרצ"ג	

ער האט צוויי מאל געמארדעט זיין פרוי

וואס האט איהם געמאכט פאר א שווינדלער און פערברעכער

היינט קומט פאר דער פראצעס פון דעם געוו. באהן-קאסירער פיאטר-לעאן זאקושעווסקי, וועלכער האט דעם 23 יולי ה. י. דערמארדעט זיין פרוי מאגדאלענא זאקושעווסקא.

די געשיכטע פון מארד איז פאלגענדע:

מיט 3 יאהר צוריק, האט דער איצט 36-יעהריגער פיאטר-לעאן זאקושעווסקי, געארבייט אלס א באהן-קאסירער אין דער בילעטען קאסע פון 2 קלאס אויפ'ן וואגזאל לאדז-פאבריטשנע, פערדינענדיג א חודש פענסיע 220 זלאטעס.

ארבייטענדיג אלס קאסירער, האט זיך זאקושעווסקי אויפ'ן וואגזאל בעקענט מיט דעם בופעט-מיידעל פון 2 קלאס, זיין פרוי, מאגדאלענא, און נאך א געוויסער צייט האט ער מיט איהר חתונה געהאט.

דאס יונגע פארפאלק האט זיך גלייך נאך דער חתונה איינגעצויגען אויף 6 שיערפניא 21 אין א 3-צימערדיגער פיינער וואוינונג, געשמאקפול אויסמעבלירט דורך זאקושעווסקי'ן פאר'ן געלד, וואס ער האט זיך „אויסגעבארגט" פון דער באהן-קאסע, ווייל דאס יונגע ווייבעל זיינס האט אזוי געוואלט, דערקלערענדיג פאר דער חתונה נאך, אז ער זאל נישט מורא האבען צו בארגען זיך געלד אין דער קאסע. ווייל זי איז א טאכטער פון זעהר רייכע עלטערען, וועלכע וואוינען אין גאליציען. און אויב מ'וועט דארפען דאס אויסגעבארגטע צוריקצאהלען, וועט זי שוין אזוי מאכען, אז די עלטערען איהרע וועלען עס דעקען...

הכלל ער האט זיך געפאלגט און דאס גאנצע געלד, וואס ער האט אליין פערדינט, ווי אויך דאס „צונעבארגטע" געלד אפגעגעבען זיין ווייב, פאר וועלכער גארנישט איז געווען טייער. און זי האט געהאלטען אין איין איינהאנדלען מציאות אין דער וואוינונג אריין, רק טענה'דיג, אז דער מאן ברענגט נאך צו קנאפ געלד אהיים...

נאכקאנטראלירענדיג אמאל געניי די קאסע, האט זיך זאקושעווסקי געכאפט, אז עס איז דא א מאנקא פון עטליכע טויזענד זלאטעס. און דאן האט ער זיך געווענדעט צו דער ווייב זיינער, זי זאל דערפילען די הבטחה, וואס זי האט איהם געגעבען אנומעלטען, און דעקען דעם מאנקא מיט'ן געלד, וואס זי האט געזאלט בעקומען פון איהרע רייכע עלטערען.

דאס פאר-פאלק איז דאן אוועקגעפאהרען צו א הרע עלטערען אין גאליציע, און דארט האט זיך ארויסגעוויזען, אז עלטערען טאקע האט זי דארט, אבער ויי זענען די ריכטיגע גרויסע ארימע לייט, און אז וועגען ראטעווען זיך קען דא גאר קיין שום רייד נישט זיין.

איז מען, בחרפ'תינו הרבים, צוריקגעפאהרען אהיים, און זאקושעווסקי האט זיך געשאפען אין ערגיץ א רעוואלווער, און געהאלטען אין איין צו-רעדען זיין ווייב—מ'זאל זיך צוזאמען נעהמען דאס לעבען...

דאס יונגע, לייכטזיניגע ווייבעל האט אבער נישט שטארק געהאלטען פון דעם דאזיגען אופן צו לעזען דאס פראבלעם, און זי האט ווידער גע-האלטען אין איין אפלייגען און אפלייגען מיט'ן דאפעלטען זעלבסטמארד, ביז — ביז, ווי א דונער פון העלען הימעל ארונטער, איז אין איינעם א מיטענוואך-טאג אנגעקומען אנ'אינספעקציע פון דער ווארשעווער באהן-דירעקציע, וועלכע האט קאנ-טראלירענדיג די קאסע-ביכער אויסגעפונען די „אונ-פינקטליכקייטען"...

זאקושעווסקי האט דאן געזאגט עפיס א תירוץ, איבערגעבעטען די קאנטראל-קאמיסיע, אז ער דארף אויף א ווייל ארויס, און אז ער וועט באלד צוריקקומען...

באלד צוריקקומען האט ער אבער נישט גע-קאנט, ווייל ער איז אוועק צו זיך אהיים, אויף 6 שיערפניא, וואו ער האט דערקלערט זיין ווייב, אז די קאנטראל-קאמיסיע איז געקומען אויף די שפורען פון זיינע מיסבראכען, און מחמת דעם בלייבט איהם גארנישט אויסען, ווי נאר בעגעהן צוזאמען מיט איהר דעם פריהער-געפלאנטען זעלבסטמארד.

דאס יונגע ווייבעל האט דערויף מסכים געווען...

ביידע זענען זיי דאן אוועק צו דער פרוי זאקושעווסקי'ס שוועסטער, סטאניסלאווא (אויף ווספולנא 10), פון וואנען זיי האבען זי, אונטער עפיס אנ'אויסרייד, אוועקגעשיקט, און אז זי איז אוועק — האט זאקושעווסקי אויסגעשאסען אין זיין ווייב, פערוואונדעגדיג זי שווער, און דערנאך זיך גופא אריינגעשאסען א קויל אין רעכטען שלייף...

פאגאטאוויע האט זיי דאן ביידען, אין א געפעהרליכען מעמד אפגעפיהרט אין שפיטאל, וואו די דאקטוירים איז דאך געלונגען זיי צו דערהאל-טען ביים לעבען.

פון דעם שפיטאל איז ער אבער ארויס מיט איין אויסגערונענעם אויג און מיט א פערקריפעל-טען פנים.

מ'דארף דערביי צוגעבען, אז זאקושעווסקי איז פריהער בעקאנט געווען און לאדז אלס זעהר שיינער יונגערמאן.

הכלל, נאכדעם ווי זאקושעווסקי איז ארויס פון שפיטאל, איז ער ארויף אויף דער בעשולדי-גונגס-באנק, און דאס לאדזער קרייז-געריכט האט איהם דאן פער'משפט פאר דעפרוידאציע אויף א יאהר טורמע, און פאר וועלען דערמארדען זיין ווייב – אויף 6 חדשים. צוזאמען איז עס אויסגעקו-מען, אז ער דארף אפזיצען א יאהר צייט.

איז ער אפגעזעסען דעם יאהר פון דער טורמע, און אז ער איז פון דארט ארויס, האט ער אנגעהויבען צו זוכען עפיס א בעשעפטיגונג פאר זיך.

זיינע ארומזוכענישען האבען אבער נישט געבראכט צו קיין שום תכלית.

דאס ווייבעל זיינס אבער האט ביגי לביני געענדיגט וועכנערין-קורסען און בעקומען א פאסטען אין ד"ר דריבינגס קליניק.

מיט איהר מאן האט זי נישט געוואלט צוזא-מען וואוינען, ביז ער וועט נישט קריגען א פאסטען.

האט זאקושעווסקי פון צייט צו צייט געזוכט זיין ווייב אין איהר צימערל ביי דעם קליניק, און זי צוגערעדט, אז זי זאל געהן צו איהם צוריק וואוינען, ווייל צוליב איהר איז ער דאך אין אזא ביטערען מצב, צוליב איהר האט ער דעם פאסטען פערלוירען, צוליב איהר געווארען אויס-מענש אויפן גאנצען לעבען.

דאס ווייבעל האט איהם אבער שטענדיג אפ-גע'פטר'ט מיטן פזמון, אז זי האט נישט בדעה פאר איהם צו ארבייטען.

דעם 23 יולי ה. י. איז זאקושעווסקי געקומען אין איהר צימערל, ווען ער האט דערקלעהרט, אז ער האט שוין בעקומען בעשעפטיגונג, און דערי-בער קענען זיי שוין צוזאמענוואוינען.

דאס ווייבעל האט איהם געפאלגט און זיי זענען צוזאמען אוועק צו איהר שוועסטער אויף ווספולנא 10, וואו זיי האבען גענעכטיגט.

נישט פאראויספיהלענדיג קיין שום בייז, איז זי צוזאמען מיט איהר מאן אוועק צו זיין שוועס-טער ווידער, וועלכע איז גראד געווען ביי איהר חתונה-געהאטע שוועסטער אניעלא קוקולסקא (אויף מאלאפאלסקא 23).

דאס פארפאלק איז געבליבען אליין אין דער דירה.

אויף צומארגענס פארמיטאג, איז צווישען דעם פארפאלק ווידער אויסגעבראכען א קריגעריי, בעת וועלכער זאקושעווסקי האט געכאפט א האמער און מכבד געווען זיין ווייב איבער'ן קאפ, און ווען יענע איז ארונטערגעשפרונגען פון בעט און זיך געוואלט שיצען, האט ער זי אנגעכאפט פאר'ן האלז און זי אנגעהויבען צו שטיקען.

אין א ווילע שפעטער, ווען זאקושעווסקי האט זיך איבערצייגט, אז דאס ווייב זיינס לעבט שוין נישט, האט ער זיך שנעל אנגעטון, און אנ-קלאפענדיג אין דער טיר צו דער שכנה מאריאננא בלאך, האט ער דערקלעהרט, אז ער גייט ארונטער צום פריזיער זיך ראזירען.

דערנאך האט ער צוגעשלאסען די טיר און איז שנעל אוועק.

נאך א געוויסער צייט, האט זיך צוריקגע-קעהרט אין דער וואוינונג פון זיין שוועסטער, סטאניסלאווא, און דערזעהענדיג, אז די טיר איז געשלאסען האט זי בעקומען א שלעכטען פארגע-פיהל, גערופען דעם סטרוזש און שכנים, און אז מ'איז מיט א לייטער אריין אינעווייניג — האט מען דערזעהן דאס שרעקליכע בילד, ווי אין מיטען צימער ליגט אין א קאלוזשע בלוט די דערמאר-דעטע פרוי זאקושעווסקא.

ס'איז תיכף אנגעקומען פאגאטאוויע און פא-ליציי.

אויפ'ן טיש האט מען געפונען ליגען א בריף געשריבען דורך דעם מערדער, אין וועלכען ער דערקלעהרט זיין שרעקליכען טאט דערמיט, וואס זיין ווייב האט איהם בדיל הדל געשטעלט דורך איהר לייכטזיניגקייט, און דעריבער האט ער קיין אנדערען אויסוועג נישט געקאנט געפונען, ווי פריהער זי דערמארדען און דערנאכדעם – זיך.

אויפ'ן צווייטען טאג האט מען איהם ארעס-טירט, און היינט שטייט ער פאר'ן געריכט.

רעגיסטראציע פון יאהרגאנג 1912

(2) היינט, מיטוואך, דארפען זיך שטעלען אין מיליטער-ביורא (זאוואדזקא 11) צו רעגיסטרא-ציע יונגעלייט פונ'ם יאהרגאנג 1912 און עלטערע, וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 5 קאמיסאריאט מיט די פאמיליען-נעמען, וואס הויבען זיך אן מיט די אותיות:

L Ł M

און פון 13 קאמיסאריאט:

L Ł M N O

מארגען דאנערשטאג, פון 5. קאמיסאריאט:

N O

און פון 13 קאמיסאריאט:

P R S Sz.

רעגיסטראציע פון ארבייטסלאזע

אויף צו בעקומען מלוכה'שע אונטערשטיצונגען

היינט מיטוואך, דעם 9. נאוועמבער — די אותיות:

K, L, Ł, M, N, O, P.

דאנערשטאג, דעם 10 נאוועמבער—די אותיות:

R, S, T, U, W, Z, Ż.

עקזעקוציעס און ציוויל-אנקלאגעס

ווי ארבייטען די שטאטישע געריכטען אין לאדז?

(2) אין חודש אקטאבער ה. י. זענען איינ-געפלאסען אין די לאדזער שטאטישע געריכטען 3,433 ביטעס וועגען עקזעקוציע-קלויזולעס. די אלע ביטעס זענען ערלעדיגט געווארען.

וואס נוגע ציוויל-אנקלאגעס, איז פון חודש סעפ-טעמבער אויסענגעבליבען צו ערלעדיגען דעם „רעשט" פון 7,219 אנקלאגעס און אין אקטאבער זענען איינגעפלאסען נאך 3,254 (צוזאמען — 10,473), פון וועלכע אין אקטאבער זענען ערלע-דיגט געווארען 4,676 און אויסענגעבליבען איז א „סאלדא" 5,747 ענינים.

פאר פאלשען שווערען

בעקומט א קעלנער א האלב יאהר טורמע

(2) דער 20-יעהריגער קעלנער פונ'ם „באר ווארשאווסקי" (אנדזשעיא 7), מיטן נאמען מיע-טשיסלאוו סטעמפיען איז נעכטען געשטאנען פאר'ן קרייז-געריכט, אלס בעשולדיגטער אין פאלש שווע-רען אויף א פראצעס, וואס ער האט געהאט היינ-טיגען זומער אין שטאדטישען געריכט.

מ'האט איהם דאן בעשולדיגט, אז ער האט אינ'ם באר פערקויפט בראנפען אין דער נישט-דער-לויבטער צייט, און ער האט זיך געשווארען אז—נישט.

דאס קרייז-געריכט האט אבער גענומען אין אכט די דערקלעהרונגען פון די עדות, און די „בראנפען - געניסער" און ער האט בעקומען זעקס חדשים צו זיצען.

מחמת אמנעסטיע איז די שטראף בטל גע-ווארען.

קלאנג-קינא-טעאטער

ZACHĘTA

26 זגערזשער 26

היינט און פאלג. טעג!

די מעכטיגסטע עראטישע סימפאניע. דאס פארמלחמה'דיגע לעבען פון די רוסישע אפיצירען א. נ.

„ברידער קארמאזאוו"

אין די הויפט-ראלען:

Anna Sten, Fryc Kortner.

נעכסטער פראגראם: „X 27"

אנהויב פון די סעאנסען טעגליך 4 נאכמיטאג שבת און זונטאג 12 א זייגער בייטאג.

שוועריגקייטען פון לאדזער עקס-פארט קיין פערסיען

רוסלאנד לאזט נישט אדורך, רומעניען נעהמט א הויכען צאל

(אג) די לאדזער טעקסטיל-אינדוסטריע פיהרט שוין זייט א געוויסער צייט א קאנקורענץ מיט דער ביעלסקער און ביאליסטאקער טעקסטיל-אינ-דוסטריע, וועלענדיג עראבערען די אויסלענדישע מערק. פערסיען נעהמט צו די מערק, אויף וועלכע לאדזער סחורות קענען האבען ערפאלג, און דער עקספארט קיין פערסיען וואקסט כסדר, הגם אין א קליינעם מאסשטאב.

לעצטענס זענען ענטשטאנען נייע מעגליכ-קייטען אויסצוברייטערען דעם עקספארט פון לאד-זער סחורות קיין פערסיען. אין שייכות דערמיט ווערען געמאכט שריט צו פערקירצען די טראסע פון די לאדזער סחורות קיין פערסיען. דער קורצעס-טער וועג איז דורך רוסלאנד אדער רומעניען. רוסלאנד לאזט אבער בכלל נישט אדורך קיין פוי-לישע סחורות אין אנדערע לענדער, רומעניען ווידער נעהמט אזא הויכען טראנזיט-צאל, אז עס קאלקולירט זיך בעסער צו שיקען די סחורות קיין גדיניע און פון דארט דורכ'ן צפון-ים, אטלאנטישען אקעאן און מיטעל-ים אין דער פערסישער בוכטע.

פון האנדעלס-געריכט

פירמע „מ. י. שארף" אונטער אופאדלאשטש. — 24699 לאדזער פראטעסטירטע וועקסלען אין אקטאבער

אויף דער נעכטיגער זיצונג פון האנדעלס-געריכט איז פערעפענטליכט געווארען אנ'אופאד-לאשטש דער פירמע „מ. י. שארף", פאבריקאנט פון דאך-פאפע, אויף 11. ליסטאפאד 113.

דער טערמין פון צייטווייליגען פערעפענט-ליכען דעם אופאדלאשטש, איז בעשטימט געווארען אויפ'ן 14-טען אקטאבער ד.י.

* * *

אין חודש אקטאבער ד. י. זענען ביי די לאדזער רעיענטען פראטעסטירט געווארען 24.699 אינלענדישע וועקסלען אויף א סומע פון 4.281.689 זל. און 18 אויסלענדישע וועקסלען אויף א סומע פון 10.354 זל.

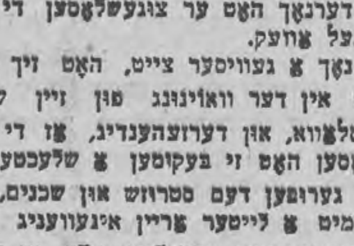

היינט און פאלג. טעג!

רעוואלוציאנס-פילם - מייסטערווערק פון דער מייסטער-רעזשי פון Mamoulian Rouben אונטער'ן נאמען:

Dr. Jekyll i Mr. Hyde

אין די הויפט-ראלען:

Frederic March, Miriam Hopkins

אנה. 4.30 נמ. שבת, זונטאג 1 בייטאג.

הנחה-בילעטען גילטיג אהן בעגרענצונגען.

דער זאל איז בעהייצט.

TEATR REWJI **Nowy Momus** Zgierska 17
Od wtorku, dn 8 b. m. **Wielka rewja**
p.t. **„EDZIO i FREDZIO"**
na czele **Edward Rej** i **Jan Wiśniewski**
CENY REWELACYJNE
od 30 gr. do 70 gr.

90 טויזענד זל. דרינגענדע הילף

פאר דער אָרימער יודישער בעפעלקערונג

„טאז" נעמט איבער די אויפזיכט איבער די קינדער פון דער קהלה'שער תּלמוד-תּורה

נעכטיגע קאנסטיטואירענדע זיצונג פון דער סאציאלער הילף-קאָמיסיע

נעכטען איז פאָרגעקומען די קאָנסטיטואירענ-דע זיצונג פון דער סאָציאַלער הילפס-קאָמיסיע ביי דער קהלה.

נאָך דעם איינלייטונגס-וואָרט פון פּרעזעס מינצבערג, איז געוועהלט געוואָרען די קאָמיסיע.

אין דער קאָמיסיע זענען אריין: וויצע-פּרעזעס ה. בערגער, ל. פּליוואַצקי (אגודה), יוזע-פאָוויטש (פאָלקס-פּאַרטיי), א. י. ענגלאַרד (אומ-פאַרטייאישע) און י. צעדערבוים (פ. א. י.)

אַלס פּרעזעס איז געוועהלט געוואָרען ה' בערגער. קיין וויצע-פּרעזעס איז פאָרלייפיג נישט געוועהלט געוואָרען.

אויף דער זיצונג האָט געזאָלט בעטראַכט ווערען די פראַגע וועגען דרינגענדער הילף פאַר דער אָרימער יודישער בעפעלקערונג. נאָר אַזוי ווי דער פאָרשלאַג-געבער איז נישט געווען אַנוועזענד, האָט פּרעזעס מינצבערג געמאָלדען, אַז די קהלה-פערוואַלטונג שטעלט צו דיספּאָזיציע פון דער סאָציאַלער הילפס-קאָמיסיע דעם ספּעציעלען פאָנד פון 90 טויזענד זל., וואָס דאַרף אויפגענומען ווערען פון דעם הוספה-עטאַט, וועלכער וועט אין די נאָהענטסטע טעג איינקאַסירט ווערען. אַזוי ווי ס'וועט אריינקומען דאָס ערשטע געלד, וועט מען שוין צוטרעטען צו דער הילף-אַקציע.

* * *

קומענדיגען פרייטאָג, דעם 11 נאָוועמבער, וועט אין דער אַלטשטאָטישער שוהל פאָרקומען אַ גאָטעסדינסט צוליב דעם יאָהר-טאָג פון פּוילענס בעפרייאונג. די גאָטעסדינסט וועט בייוואוינען דער וואָיעוואָדע ה' יעשטשאָלט, וועלכער איז איינגע-לאַדען געוואָרען פון פּרעזעס מינצבערג און וויצע-פּרעזעס פון ראַט, אַדוואָקאַט ווייצמאַן.

* * *

נעכטען האָט די געזעלשאַפט „טאָז" איבער-גענומען די אויפזיכט איבער די תּלמידים פון דער קהל'שער תּלמוד-תּורה. די תּלמוד-תּורה איז נעכטען בעזוכט געוואָרען פון די דאָקטוירים שוואַלבע און קאַטעק. דער לעצטער נעמט פון די נאָהענטסטע טעג איבער די אויפזיכט איבער די קינדער.

11 נאָוועמבער — אפיציעלער יום-טוב

די אַרבייט אין די מלוכה-אינסטיטוציעס וועט אָפּגעשטעלט ווערען

(2) נעכטען פאָרמיטאָג האָט דער לאָדזשער וואָיעוואָדען-אַמט בעקומען אַ צירקולאַר פון אינערן-מיניסטעריום, וואָס ענטהאַלט אַ פאַראָרדענונג, אַז דעם 11 נאָוועמבער דאַרף מען בעטראַכטען, אַלס אַ מלוכה-יום-טוב, און אַלע פונקציאָנערען דאַר-פען אין דעם טאָג בעפרייט ווערען פון זייערע אַמטען.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט וועלען אַלע אָפּטיילונגען פון דער וואָיעוואָדשאַפט און אַנדערע אַדמיניסטראַציע-מאַכטען (שטאָטישע און פּאָוויאַט-סטאַראָסטווע) אין דעם טאָג זיין פולשטענדיג נישט טעטיג.

עס וועט אויך אָפּגעשטעלט ווערען דאָס אַמטירען אין די שטאָטישע ביוראָ'ס.

בנוגע דער פּאָסט, איז נאָך דערווייל נישט אָנגעקומען קיין ענטשפּרעכענדע פאַראָרדענונג. עס ווערט פאַרנעזעהן, אַז פונקט, ווי פאַראַיאָהרען, וועט די טעטיגקייט פון דער פּאָסט זיין שטאַרק בעגרעניצט. די קאָרעספּאָנדענץ זאָל אָבער פונאַנ-דערגעטראָגען ווערען. אַ געהעריגער צירקולאַר וועגען דער פּאָסט ווערט דערוואַרט דאָנערשטאָג.

אין קרייז-געריכט און אין די שטאָטישע געריכטען וועלען פונקציאָנירט בלויז די אָפּטיי-לונגען, אין וועלכע עס זענען בעשטימט פּראָ-צעסען.

אין אַרבייטס-אינספּעקטאָריאַט וועט די אַר-בייט זיין אָפּגעשטעלט.

נישט טעטיג וועלען אויך זיין די ביוראָ'ס פון ד. אָ. ק.

אויך די פּאָבאָר-רעגיסטראַציע וועט אין דעם טאָג נישט פאָרקומען.

נאָר מיט דער דירעקטאָר דער־ליבעניש

פון פּרעזעס פון פינאַנץ-קאַמער קענען דורכגעפיהרט ווערען פּערזענליכע רעוויזיעס

און עקזעקוציעס ביינאַכט און אין די זונטאָג-טעג

(2) אויף דער פאָרגעקומענער פערזאַמלונג אין פּוילישען סוחרים- און פאַבריקאַנטען-פעראיין אויף קילינסקיעגאָ 145 מיטן אָנטייל פון פאָרשטעהער פון די פעראיינען אויף פּיעטרקאָווער 113, פאָ-מאָרסקאַ 15, פּיעטריקאָווער 90, אַגראָדאָוואַ 10 און זגיערזשער 28, איז אויפ'ן סדר-היום געווען פאָלגענדע פראַגען:

1) נייע עקזעקוציע - פאָרשריפטען, 2) דאָס פיהרען ריכטיגע בוכהאַלטעריע, 3) די פראַגע פון האַנדלען זונטאָג און יום-טוב, 4) די פאַראָרדנונג וועגען צעטעליקעס אין פערעפענטליכען פּרייזען און לסוף — 5) די פראַגע פון נייע שטייערן: קריזיס-שטייער און זעלבסטפערוואַלטונגס-שטייער.

מחמת דער ברייטער דיסקוסיע זענען אָרומ-גערעדט געוואָרען בלויז די ערשטע צוויי פונקטען.

צ. אַ. איז אָפּגעגעבען געוואָרען אַ בעריכט וועגען דער קאָנפערענץ פון אַ סוחרים-דעלעגאַציע מיט'ן פּרעזעס פון דער פינאַנץ-קאַמער, ה' קוכאַר-סקי, וועלכער האָט פערזיכערט, אַז פערזענליכע רע-וויזיעס און עקזעקוציעס ביינאַכט, אָדער זונטאָג און יום-טוב וועלען אַדורכגעפיהרט ווערען נאָר אין אויסנאַהמס-פאַלען און דאָס נאָר מיט דער דערלוי-בעניש פון ם פּרעזעס פון דער פינאַנץ-קאַמער.

דאָס דאַזיגע איז נוגע סיי לאָדז און סיי לאָדזער קרייז.

דערנאָך איז אַרומגערעדט געוואָרען די פראַגע פון ריכטיגער בוכפיהרונג, אָבער צוליב דעם, וואָס די דיסקוסיע וועגען דעם ענין איז נישט פאַרענ-דיגט געוואָרען, וועט די פראַגע, ווי אויך די איבריגע פונקטען אַרומגערעדט ווערען אויף די קו-מענדיגע זיצונגען.

יודיש
קאַמעראַל-טעאַטער
אַלעע 1-טער מאַי 2.

יודיש דראַמ. טעאַטער אין ווילנע
ווילנער טרופּע
אָנפירונג: מ. מזאַה. יאָר XVII

היינט, מיטוואָך, ד. 9 טן נאָוועמבער, 9 אווגט צום 29. מאָל צו פּאָפּולערע פּרייזן

בונט אין אויסבעסערונגס-הויז

אַ היינטצייטיקע טעאַטער-שטיק אין 3 אַקטן

מחבר: פּעטער-מאַרטין לאַמפּעל. יידיש: מ. מ. רעזשי: יעקב ראַטבוים.

דאָס טעאַטער-שטיק איז געבויט — פון פריער דראַמאַטישער באַאַרבעטונג, אויפן גרונד פון אויטענ-טישע דאָקומענטירטע געשעעניש און פאַקטן, פאַרשריבן דורך ייִנגלעך פון אַ אויסבעסערונגס-הויז אין דייטשלאַנד.

בילעטען צו בעקומען פון 11 ביז 2 בטאָג און פון 5 אַ זייגער נאָכמיטאָג — אין קאַסע פון טעאַטער.
אַדמיניסטראַטיווע אָנפירונג: ב. אסס.

אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאַכט דיזשורירען: א. פּאַטאַש (פּלאַץ קאָשטשעלני 10), א. כאַרעמזא (פּאָמאָרסקאַ 12), ע. מילער (פּעטריקאָווער 46), מ. עפּשטיין (פּעטריקאָווער 225), ז. גאַרטשיצקי (פּשעיאַזד 59), ג. אַנטאַניעוויטש (פּאַביאַניצער 50).

קאַמף מיט קויהלען-ליכווע

(2) אין שייכות מיט'ן אָנהויב ווינטער, האָט זיך דער וואָיעוואָדען-אַמט פּראַאינטערעסירט מיט די צאַפּאַסען פון קויהלען און אַנדערע הייץ-מאַטעריאַלען, וואָס געפינען זיך אויף די לאָדזשער סקלאַדען.

דער וואָיעוואָדען-אַמט האָט בדעה צו ווענדען ספּעציעלע אויפמערקזאַמקייט אויפ'ן פּערזאָהן די שטאָט מיט אַ גענוגענדער הייץ-מאַטעריאַלען, וואָס דאָס איז דער ערשטער בעדינג צו בעקעמפען די קויהלען-ליכווע.

זגערזש בעשעפטיגט די אַרבייטסלאָזע

(2) נאָך לאַנגע בעמיהונגען, האָט די זגערזשער זעלבסטפערוואַלטונג בעקומען גרעסערע קרעדיטען אויף בעשעפטיגען אַרבייטסלאָזע, ובפרט סעזאָן-אַרבייטער, וועלכע זענען דורך דער שטאָדט קאַפּ בעשעפטיגט געוואָרען זומער - צייט, צוליב'ן מאַנגעל אין געלד-מיטלען.

איצט איז דער זגערזשער מאַגיסטראַט צוגע-טראָטען צום אַדורכפיהרען וועג-אינוועסטיציע-אַר-בייטען אין דער שטאָדט גופא, בעשעפטיגענדיג אַרום 100 אַרבייטער.

די צווייטע פּאַרטיע-אויך 100 אַרבייטער — וועט קריגען בעשעפטיגונג דעם 15 ד. ח.

זעלבסטמאָרד פון אַ אַרבייטערין

(2) די 24-יאָהריגע וולאַדיסלאַווע סטאַשיאַק פון שענקעוויטשאַ 107) האָט זיך נעכטען אין דער פריה, אין טויער פון שענקעוויטשאַ 101 פאַרסמ'ט מיט עסיג-עסענץ.

פּאַגאָטאָוויע האָט זי אין אַ געפעהרליכען צושטאַנד אַריבערגעפיהרט אין שפּיטאָל.

די סיבה פונם זעלבסטמאָרד איז נישט בעקאַנט.

פון „ו.י.ז.א." שענקעוויטשאַ 26

היינט מיטוואָך, דעם 9 נאָוועמבער ד. י. 9 אַ זייגער אָווענד, קומט פאָר אַ דיסקוסיאָנס-אָווענד אויף דאָס טעמע „די סיטואַציע אין פּאַלעסטינע, 15 יאָהר נאָך דער באַלפור-דעקלאַראַציע". די ערעפנונגס-רעדע וועט האַלטען ה' דיר. ס. ריגער. אין דער דיסקוסיע וועלען אָנטיילנעהמען די ה"ה ד"ר ז. עלענבערג, אינוש. עלפערן, אַדוו. ד"ר פעלדמאַן, מ. לימאַי. איינטריט פאַר מיטגלידערינס און אַריינגעפיהרטע געסט פריי.

קויפט ביי אונזערע
אַנאָנסען-געבערע

ר. אַיזראַעל

משפחות אין פלאַמען

סענסאַציאָנעלער ראָמאַן פון יודישען פאַמיליען-לעבען

(15

אַלע צרות פון די יודען אין גאַנץ רוסלאַנד האָבען זיך קאָנצענטרירט ביי סערגיי מאָשקאָוויטש אין שטוב. פון די שטעט וואָס האָבען זיך געגרע-ניצט מיט די מלוכות, מיט וועלכע רוסלאַנד האָט געפיהרט מלחמה, זענען אָנגעקומען שרעקליכע ידיעות, אַז די רוסישע גענעראַלען, אָנפיהרער פון פראָנט, עוואַקואירען די יודישע בעפעלקערונג. פערטרייבען זיי פשוט נאַקעטע און הונגעריגע אין דער גרויסער וועלט אַריין, מאָשקאָוויטש האָט כסדר אינטערוועגירט. גאַנצע טעג און בעכט איז ער געזע-סען ביי דער העכערער מאַכט און געטרובט אויס-צופּועלן ווא ומיט גוטע ווערטער, מיט בעטען רחמנות, און וואו מיט כאַבאַר. נישט אומזיסט האָט זיך אָבער געלאָזט עפּעס טון און סערגיי מאָשקאָ-וויטש האָט פּראָוואָוויסגעוועהן אַז באַלד וועלען זיך אַ לאָז טון אין די אינערליכע גובערניעס פון רוסלאַנד צעהנדליגער טויזענדער היימלאָזע און פערטריבענע, מ'האָט געדאַרפט אַלץ איינאָרדנען אַזוי אַז די דאָזיגע צעהנדליגער טויזענדער זאָלען פונאַנדערגעטיילט ווערען אין פערשידענע שטעט אין רוסלאַנד, אַזוי אַז אין איין אָרט זאָל זיך נישט אָנזאַמלען צו-פיל, און מ'זאָל פאַר זיי נישט קענען געפינען קיין אָרט. מ'האָט געמוזט איינאָרדנען אַזוי אַז אומעטום זאָלען צוגעגרייט ווערען פּראָוויזאָרישע וואוי-נונגען, צוגרייטען קיכען, הלבשה פאַר די וואָס קומען נאַקעטע און הונגעריגע. דאָס אַלץ איז געלעגען אויף די אַקסלען פון סערגיי מאָשקאָוויטש און די עטליכע כלל-טוער וואָס האָבען זיך אַרום איהם גרופּירט.

סאַשאַ און באַסיאַ. סערגייס קינדער, וועלכע זענען נאָך דעמאָלט געווען זעהר יונג, האָבען אונ-טער דער אויפזיכט פון זייער גוטער מאַמאַ, געהאָל-פען מיט וואָס נאָר זיי האָבען געקענט אין דער היב זיכט פון צוגרייטען, שרייבען, אַוועקטראָגען און אָרדנען.

ס'זענען געגאַנגען די יאָהרען, די מלחמה האָט געדויערט, סערגיי מאָשקאָוויטש האָט געמאַכט נאָך גרעסערע געשעפטען, מיליאָנען האָבען מער ביי איהם קיין ווערט נישט געהאַט. מאָשקאָוויטש האָט זיי ליכט פערדינט, ער האָט זיי אָבער אויך ברייט אויסגעגעבען אָהן שום אויסרעכנונג, אָהן שום אָפּ-שטעל. די מלחמה האָט זיך פערצויגען, די רוסישע בע-פעלקערונג איז געוואָרען אומרוהיגג, די זעלנער אויפ'ן פראָנט האָבען זיך אָנגעהויבען בונטעווען, די רעוואָלוציע האָט זיך געפיהלט אין דער לופט, הגם קיינער האָט נישט געקענט זאָגען וואָס פאַרא פאָרמען זי וועט אָננעהמען; די בעפעלקערונג האָט פערלאַנגט צו פערענדיגען די מלחמה, זעלנער האָבען אַליין פערלאָזען דעם פראָנט, און ענטלאָפען אין אינערלי-כען רוסלאַנד, אַזוי לאַנג ביז ס'האָט זיך צופלאַ-קערט דער בירגער-קריג.

סערגיי מאָשקאָוויטש האָט דערפיהלט אַז עס קומען אָן שלעכטע צייטען, ער האָט דערפיהלט אַז דאָס בעסטע וואָלט געווען צו אַנטלויפען פון רוס-לאַנד ערגעץ אין מיטעל-אייראָפּא, אומעטום איז שוין געווען נאָכ'ן שרעקליכען קריג, אומעטום זע-נען די מענשען צוגעטראָטען צו אַ נייער אויפבוי-אַרבייט, צו פערווישען דעם גרויסען בלוט- און שאַנד-פלעק וואָס די מלחמה האָט איבערגעלאָזען, נאָר אין רוסלאַנד זענען ווייטער פאָרגעקומען מל-חמות, די מאַכט איז איבערגענומען געוואָרען דורך די באָלשעוויקעס, אָבער אומעטום אין אַלע ווינקלען פון רוסלאַנד האָט זיך נאָך געראַנגעלט די רע-אַקציאָנערע רוסלאַנד, וואָס האָט געשטרעבט נאָך איינענער גרויסער קאַריערע, אָרער געהערשט אַז זיי וועלען ראַטעווען רוסלאַנד.

אומעטום, ווי נאָר די צאַרישע גענעראַלען האָבען זיך נאָר בעוויזען האָט זיך צופּעטעט אַ כוואַליע פון מוראדיגע פּאָגראָמען אויף יודען און ווידער האָט מען אָנגעהויבען צו קומען צו סערגיי מאָשקאָוויטש. אָבער דאָס איז שוין נישט געווען דער זעלבער סערגיי. ביי דער איצטיגער מאַכט איז ער געוואָרען אויס יחוס, זיין גרויס פערמעגען איז שוין לאַנג געווען סעקוועסטרירט, און ער האָט נאָך אַליין נישט געוואוסט וואָס דערמיט וועט ווערען, צי ער וועט נאָך עפּעס בעקומען דערפון אָבער נישט. סערגיי מאָשקאָוויטש האָט געלעבט נאָר פון דעם ביסעל געלד, צירונג. און פערמעגען וואָס האָט זיך איהם איינגעגעבען צו בעהאַלטען. דאָס גרעסטע עגמת נפש האָט סערגיי אָבער געהאַט פון זיין זוהן סאַשאַ, וועלכער איז באַלד נאָכ'ן ערשטען רוף פון די באָלשעוויקעס, ווען זיי האָבען איבערגע-נומען די מאַכט, צוגעשטאַנען צו זיי און אָנגעהויבען אַקטיוו מיטצואַרבייטען, מיט זיין גאַנצען יוגענד-ליכען ברען און טעמפּעראַמענט האָט סאַשאַ זיך אַריינגעוואָרפען אין דער אַרבייט, בעגייסטערט פון דער נייער אידעע, וועלכער ער האָט אויפגעאָפּפערט זיין טעאָרעטיש און לויט זיין אייגענע אידעלע אינסטינקטען.

סערגיי האָט געטרובט מיט אַלע מיטלען צו ווירקען אויף זיין זוהן צועדיגעשט אַז ער זאָל אויפהערען אינגאַנצען מיטצואַרבייטען מיט די באָלשעוויקעס, דאַן אַז ער זאָל אָפּוואַרטען ווייל מאָשקאָוויטש איז געווען איבערצייגט אַז די נייע הער-שער וועלען זיך נישט לאַנג האַלטען ביי דער מאַכט. סאַשאַ איז אָבער געווען פערכאַפּט מיט דער נייער צוקונפטיגער אָרדנונג און דעם פאָטער אינגאַנצען נישט געהאָרכט.

דער דאָזיגער אומשטאַנד איז פאַר סערגייען געווען די טראַגישסטע איבערלעבענישען אין זיין לעבען.

ב

— פערלוירען מיין איינציגען זוהן, האָט ער געזאָגט, פערלוירען אויף אייביג.

(פאָרטזעצונג קומט).

רעפעראַט פון ב. אויערבאַך אין „וויזא"

א. ד. ט. „דאָס קינדער-פּראָבלעם אין אונזער צייט"

דעם קומענדיגען פרייטאָג אין אָוועגד קומט פאָר א רעפעראט פון דעם בעקאנטען העברעאיש-יודישען שריפטשטעלער און פּרעלעגענט ה' ב. (דוב) אויערבאַך, וועלכער וועט רעפערירען א.ד.ט. „דאָס קינדער-פּראָבלעם אין אונזער צייט".

דער רעפעראט וועט געהאלטען ווערען אין זאל פון „וויזא" שענקעוויטשא 26.

סיי די פּערזאָן פון דעם פּרעלעגענט, סיי די זעהר אינטערעסאנטע טעמע געבען די גאראנטיע, אז דער רעפעראט וועט האָבען דעם פּערדינטען ערפאָלג.

פון „תוצרת ארץ-ישראל"

די לייטונג פון „תוצרת ארץ-ישראל" פיהרט אדורך א גרויסע פּראָפּאַגאַנדע צווישען דער לאָדזער יודישער בעפעלקערונג בכלל און צווישען דער שול-יוגענד בפרט, וועגען קויפען און פאַרשפּרייטען ארץ ישראל'דיגע פּראָדוקטען.

א דאַנק די בעמיהונגען פון דער לייטונג, זענען פיל אַרטיקלען ביליגער געוואָרען און אפילו קאָנקורענץ-פעהיג לגבי אַנדערע אויסלענדישע אַרטיקלען.

ווי ווייט דער ארץ-ישראל'דיגער פּראָדוקט איז שוין פּאָפּולער און גוט בעווייזט דער פאַקט, דאָס וואָס אין שטאָט האָט זיך בעוויזען פּאַלעסטינא-קאַסטען. די לייטונג פון תוצרת-הארץ נעמט אָן די געהעריגע מיטלען דערצו.

גנבות ביי יודען

(2) ביי משה לאַטור'ן (28 פּולק פון קאַניאָווער שיסער 3) האָט מען ארויסגע'גנב'עט מלבושים פאַר 700 זלאָטעס.

ביים קירזשנער משה הילער (פּילסודסקיעגא 56) האָט מען ארויסגע'גנב'עט אימיטירטע ביבער-פעלעכלעך פאַר 1500 זלאָטעס.

„בונט אין אויסבעסערונגס-הויז"

מיט א פאָרלעזונג פון ראטמאן ליכטענשטיין

שבת 10 פריה קומט פאָר אין קאַמעראַל-טעאַטער א ספּעציעלע פאָרשטעלונג „בונט אין אויסבעסערונגס-הויז" פאַר אַרבייטער-יוגענד און אַרבייטענדע אינטעליגענץ. פאַר דער פאָרשטעלונג וועט ראטמ. ליכטענשטיין האלטען א רעפעראט וועגען דער פּיעסע אין דער אויפפיהרונג פון די „ווילנער"

די פאָרשטעלונג פון „בונט אין אויסבעסערונג הויז", וועלכע האָט געוואונען פיל אַנערקענונג הן ביי די טעאַטער-קריטיקער הן ביים עולם וועט בעקומען די געהעריגע אָפּשאַצונג פון דעם ראטמאן ליכטענשטיין.

חדר „תורה ודת"

עם גן-ילדים

פל. וואָלבאָשטשי (נייע שטאָט) 6

מאַכט בעקאנט דאָס נאָך א גרינדליכען רעמאָנט ווערט דאָס חדר צום נייעם שול-יאָהר פולשטענדיג רעאָרגאניזירט און פערפולקאָמט אויף אלע געביטען פון למודי קודש און למודי חול.

איינשרייבונגען פון נייע תלמידים אויפ'ן קומענדיגען שול-יאָהר 1932/33 אין אלע מחלקות ווי אויך אין גן-ילדים (פרעבעל-שול) קומען פאָר יעדען טאָג פון 9–1 בייטאָג.

עלטערן! פערשרייבט אייערע קינדער אין חדר „תורה ודת", וואו סוועט געלייגט גרויס אכט אויף דער ערציהונג און דרך-ארץ'דיגע אויפפיהרונג און ס'ווערט געלערנט דורך מלמדים ספּעציאַליסטען תורה ודרך ארץ און אלעס, וואָס א יודיש קינד דאַרף צו וויסען!

קינדער פון 4 ביז 8 יאָהר ווערען אהיימגעפיהרט דורך א ספּעציעלען מענש.

צוליב'ן קריזיס – הנחה-פּרייזען.

קאָפּעליושען פאַר לאָדזער יאָלדען

מען שמוגעלט פוילע סחורה פון אויסלאַנד, און מען ניטשעוועט זיי איבער אין לאָדז

(2) אויף דעם אויפטראג פון דער גרעניץ-וואַך האָט מען אויף דעם לאָדזער משאות-וואָקזאל ארעסטירט א מאַשינען-טראַנספּאָרט געשמוגעלטע סחורה – א פאַר טויזענד אַלטע פערפעצטע און אויסגעריבענע קאַפּעלושען פון אויסלאַנד, וואָס זענען אנגעגעבען געוואָרען דורך די קאַטאָוויצער שמוגלערס יאַן וועטאָלאָווסקי און באָגדאַן יאַשינסקי.

לויט ווי עס איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, ווערען אין לאָדז לעצטענס פערקויפט זעהר ביליג אויסלענדישע קאַפּעליושען, און דאָס זענען זיי עס טאַקי די אַלטע געשמוגעלטע קאַפּעליושען פון אויסלאַנד, וואָס ווערען דאָ געבאָדען אין 7 וואַסערען, געפאַרבט אין 7 פאַרבען, און אין א נייעם גלגול פערקויפט די לאָדזער פאַצעטען.

די מאַכט פיהרט אַן'ענערגישע אויספאָרשונג.

שווערע לאַגע אין דער טריקאָ-טאַזשען-בראַנזשע

דער ווינטער-סעזאָן אינגאַנצען אדורכגעפאַלען

(אג) אין דער טריקאָטאַזש-אינדוסטריע אין לאָדז, נישט קוקענדיג דערויף, וואָס מען האָט ערוואַרט א לעבהאַפטען ווינטער-סעזאָן, איז די נאַכפראַגע אַזאַ שוואַכע, אז מען קען אפילו נישט רעדען וועגען אַן'אָנהויב פון סעזאָן אין דער לאָדזער בראַנזשע. עס איז זעהר א כאַראַקטעריסטישע ערשיינונג, ווייל ביי נאָרמאַלע בעדינגונגען האַלט מען שוין איצט געוועהנליך פאַר'ן סוף פון סעזאָן.

די פּראָדוצענטען אין דער לאָדזער בראַנזשע רעכענדיג אויף א גרויסע נאָכפראַגע, האָבען זיך אָנגעגרייט גרויסע לאַגערס מיט סחורות פון אלע סאָרטען. דאָס אַלץ איז געבליבען ליגען און דאָס בעשווערט נאָך מעהר די לאַגע. די איינציגע רעטונג פאַר דער לאָדזער בראַנזשע זענען געוועזען די בעשטעלונגען פאַר'ן מיליטער, וואָס זענען מיט א פּאָר חדשים צוריק געמאַכט געוואָרען. די פירמען, וואָס האָבען די בעשטעלונגען מוזען זיי אויספיהרען צו די בעשטימטע טערמינען און דעריבער זענען די פאַבריקען נאָך טעטיג. אין געגענטייל וואָלטען אין דער לאָדזער בראַנזשע אדורכגעפיהרט געוואָרען מאַסען רעדוקציעס.

די פּראָווינציאַנעלע סוחרים בעקלאָגען זיך אויף דעם מאַנגעל פון קונים. דער פדיון ווערט פון טאָג צו טאָג קלענער. די אויסזיכטען אויף דער צוקונפט זענען אָפּהענגיג פון דעם, אויב אין די גאָהנטסטע וואָכען וועט זיך דער פערברויך פערגרעסערען. צוליב דער שפּעטער צייט איז די האָפענונג אָבער זעהר א קליינע.

ראַדיאָ-נאָטיצען

פאַרוואָס „קנאַקט" עס אין די ראַדיאָ-אַפּאַראַטען?

די ראַדיאָ הערער זענען שוין געוואוינט צו די פערשידענע גערוישען אין די הער-טרייבלעך ביים הערען ראַדיאָ. כמעט אלע ראַדיאָ-הערער וואַרפען אַרויף די שולד פון די דאָזיגע גערוישען אויף די אַטמאָספערישע שטערונגען. דאָס איז אָבער נישט ריכטיג, בפרט איצט ווינטער-צייט, ווען די אַטמאָספערישע שטערונגען זענען כמעט נישט פאַראַן. די ראַדיאָ הערער האָבען זיך גאַנץ אָפּט געקאָנט איבערצייגען, אז יעדעס מאָל, ווען מען צינדט אָן אָדער מען לעשט אויס אין צימער א עלעקטרישע לאָמפּ אָדער, ווען עס קלינגט א עלעקטרישע גלעקעל, הערט מען באַלד אין הער-טרייבעל א כאַראַקטעריסטישען קנאַק.

די סיבה דערפון איז די, דאָס ביים איינשליסען אָדער אויסשליסען פון עלעקטרישען שטראָם ענטשטעהט א קליינער פונק צווישען די קאָנטאַקטען. אין ראַדיאָ-טעכנישען זין איז אין דעם מאָמענט דער קאָנטאַקט מיט'ן פונק אַן'ארויס-שיק-סטאַנציע און דער אויפנעהם-אַפּאַראַט כאַפּט עס באַלד אויף אַלס א קלאַנג. איצט איז צוגעקומען א נייע שטערונג. דאָס איז דער אויטאָמאַטישער טעלעפאָן. ביים דרעהען מיט'ן רעדעל א נומער פון פינף ציפער ענטשטעהט די זעלבע צאָהל פונקען און אין הער-טרייבעל הערט זיך דער נישט אנגענעהמער קנאַק. דעריבער טאַקי זענען אין די שטעט, וואו די טעלעפאָנען זענען אויטאָמאַטיזירט געוואָרען, די גערוישען און שטערונגען ביים הערען ראַדיאָ פיל שטאַרקער ווי אין אַנדערע ערטער.

צום גליק איז שנעל געפונען געוואָרען א מיטעל געגען דער נייער שטערונג. דאָס אַן'אַפּאַראַטעל, וואָס הייסט דער „שלום-פילטער", וואָס ווערט זעהר לייכט אַריינגעשטעלט אין טעלעפאָן-אַפּאַראַט א דאַנק דער נייער איינריכטונג ענטשטעהען שוין מעהר נישט קיין פונקען בעת'ן דרעהען דעם ראַד פון טעלעפאָן-אַפּאַראַט און ממילא הערט מען נישט קיין „קנאַק" אין הער-טרייבעל.

די עלעקטרישע ליכט-קאָנטאַקטען קאָן מען אויך פערהיטען, זיי זאָלען נישט „פונקלען". מען דאַרף אין קאָנטאַקט אריינשטעלען א קליין קאָנדענסאַטאָרל, דעם אַזוי גערופענעם „לעשער" אָדער אויף פויליש „גאַשיק" פון איין צעהנטעל מיקראָפאַראַד.

הער-טרייבלעך

א הער-טרייבעל בעשטעהט פון א מאַגנעט, אויף וועלכען עס ווערט אנגעוויקעלט א שפּולע פון זעהר דינעם דראָט און א בלעכעל, וועלכעס מען רופט „מעמבראַנע", א דאַנק די אימפּולסען פון שטראָם, וואָס פליסט דורך דעם עלעקטראָמאַגנעט, ווערט דאָס בלעכעל שטאַרקער אָדער שוואַכער צוגעצויגען און הויבט אָן צו ציטערען אין טאַקט פון דעם שטראָם. אַזוי אַרום ענטשטעהען די הער-כוואַליעס, וואָס דערגרייכען צום אויער.

סאָלידע הער-טרייבלעך האָבען שטאַרקע מאַגנעטען און גוטע מעמבראַנעס, וועלכע ציטערען אויף די קלענסטע ענדערונגען פון זייער מאַגנעטיש פעלד.

כדי צו וויסען, צי די הער-טרייבלעך זענען גוטע אָדער שלעכטע דאַרף מען זיי אויספּרובירען אויף אַזאַ אופן: מען טוט אָן די הער-טרייבלעך אויפ'ן קאָפּ. מיט צוויי פינגער פון דער לינקער האַנד נעהמט מען אָן איינעם פון די צוויי עקען פון שנור פון די הער-טרייבלעך. אויף דערזעלבער לינקער האַנד טוט מען אָן א פינגערל. מיט דער רעכטער האַנד נעהמט מען אָן דעם צווייטען עק פון שנור, מיט וועלכען מען ריהרט אָן עטליכע מאָל דאָס פינגערל פון דער לינקער האַנד. יעדעס מאָל ביים אָנריהרען דאָס פינגערל מיט'ן עק פון דראָהט, דאַרף זיך הערען אין די הער-טרייבלעך א געוויס שטאַרקער גערויש. אויב דער גערויש איז א שוואַכער אָדער מען הערט איהם אינגאַנצען נישט איז אַ סימן, אז די הער-טרייבלעך זענען נישט קיין פיהלבאַרע, עס איז אויך ראַטזאַם נישט צו קויפען קיין גאָר לייכטע הער-טרייבלעך. ווייל זייער לייכטקייט געהט אויפ'ן חשבון פון די מאַגנעטען, וועלכע ווערען פערקלענערט ביז'ן מינימום אַזעלכע הער-טרייבלעך פערלירען שנעל זייער עמפּפינדליכקייט און מען הערט אויף זיי שוואַך. עדענפאַלס דאַרף מען נישט קויפען קיין הער-טרייבלעך, וואָס וועגען ווייניגער פון 150 גראַם. אַזעלכע לייכטע הער-טרייבלעך קענען זיין גוט נאָר אין דעם פאַל, ווען די שאַכטלען, אין וועלכע עס געפינען זיך די מאַגנעטען, וועלען נישט זיין געמאַכט פון קופּערנע בלעך, נאָר פון אַלומיניום אָדער באַקעליט.

טעאַטער „סקאַלאַ"

שרודמיעסקא 15.

צוליב דעם, וואָס 100-טער זענען מאַנטיק אוועק פון קאַסע – גיט די

יידישע באַנדע

היינט און מארגן, 9 א זייגער אָוונט נאָך 2 מאל

טאַנצט, יידעלער טאַנצט!

מיט: חנה גראָסבערג, ראַזא גאזעל, לאַלא פאלמאַן, זישע קאַץ, דוד לעדערמאַן, מ. אפענהיים און רעזש. יצחק נאָזשיק.

פרייטיק, ד. 11-טן, 9 אָוו. פּאָזיטיוו! פייערליכע פּרעמיערע פון 2. פּראָגראַם

די וועלט שאָקעלט זיך!!

בילעטען אויף דערפּרעמיערע שוין צו בעקומען.

אדמ. דירעקטאָר: יאַן ווײַנבערג.

היינט אויפטריט פון רוסישען באַלאַלייקאַ-אָרקעסטער

היינט, מיטוואָך 8.30 אָוועגד קומט פאָר אין פילהאַרמאָניע-זאַל איין איינציגער אויפטריט פון גוט בעקאַנטען רוסישען באַלאַלייקאַ-אָרקעסטער אונטער דער לייטונג פון פירשטיין עליזאַבעטע גאַראַרינאָוו.

אַלס סאָליסטען אויפ'ן היינטיגען קאָנצערט טרעטען אַרויס: סעמיראָוו, איוואַנאָוו, פיליפּאָוו, וואַלענטינאָוו, סמירנאָוו, זאַרודין און דער הערליכער באַריטאָן אלעקסאַנדער קראַסנאָוו.

די קינסטלער וועלען אויספיהרען א רייכע און העכסט-אינטערעסאַנטען פּראָגראַם פון די שענסטע רוסישע פאָלקס-לידער, ציגיינער-ראָמאַנסען, קאַווקאַזער לידער און וועלען זיין געקליידעט אין ספּעציעלע רוסישע העלדען-קאָסטיומען.

פון דער לאָדזער בערזע

באַנק פּאָלסקי	84.50
4 פּראָצ. דאָלאַרובקע	49.40
3 פּראָצ. בודאָוולאַנע	37,75
7 „ סטאַביליזאַציע (אַמעריק.)	55,00
8 „ וואַרשאָווער פאַנד-בריף	57,75
8 „ לאָדזער „ „	54,00
ענגלישער פונט	29.50
דאָלאַר	8,90

ראַדיאָ-פּראָגראַם

מיטוואָך, דעם 9-טען נאָוועמבער

11.40 מאָרגענדיגע פּרעסע-איבערזיכט. 11.50 מעטעאָראָלאָגישער קאָמוניקאַט פאַר לופט-פליהקאָמוניקאַציע. 11.58 צייט-סיגנאַל. 12.10 גראַמאָפאָן-פּליטען. 1.20 מעטעאָראָלאָגישער קאָמוניקאַט. 3.40 ווירטשאַפטליכער קאָמוניקאַט. 4.00 פּראָגראַם פאַר קינדער. 4.25 גראַמאָפאָן-פּליטען. 4.40 פאָרלעזונג. 5.00 קאָנצערט. 6.00 לייכטע מוזיק. פערשידענע ידיעות. 7.00 פערשידענעס. 7.20 קאָמוניקאַט פון דער לאָדזער האַנדעלס-קאַמער, רעפּערטואַר פון די טעאַטערען, 7.30 פּאָעזיע, 7.45 ראַדיאָ-פּרעסע, 8.00 קאָנצערט, פאָרלעזונג, 8.45 קאַמעראַל-קאָנצערט, ספּאָרט ידיעות, ראַדיאָ-פּרעסע, 10.00 אודיציע, 10.15 מוזיק, 10.55 מעטעאָראָלאָגישער און פּאָליציי-קאָמוניקאַט, 11.00 טאַנץ-מוזיק.

אויסלאַנד

4.30—דאַווענטרי – סימפאָנישער קאָנצערט, 8.05-פּראָג – סימפאָנישער קאָנצערט, 8.05—בערלין—סימפאָנישער קאָנצערט. 8.20—האַמבורג—פּאַרטעפיאַן-רעטשיטאַל, 8.30—ברעסלוי—קאָמפּאָזיטאָרען-קאָנצערט, 9.15—דאַווענטרי—סימפאָנישער קאָנצערט 10.15—דאַווענטרי – רעדע פון ענגלישען פּרעמיער מאַקדאָנאַלד, 10,25—לאָנדאָן – סימפאָנישער קאָנצערט.

Dr. Wajnberg

ספּעצ. פון האַרץ-און לונגען-קראַנקהייטען

ציגעל-גאַס 11, טעל. 126-02

נעמט אָן פון 9–10 פריה, 3–4 און 8–9 אָוועגד

קלעפּסידרעס

צו זעהר ביליגע פּרייזען

בעקומט אין די דרוקעריי פון

„בייעם פאָלקסבלאַט"

די קלעפּסידרעס ווערען אין משך פון 1 שעה אויסגעפערטיגט און פונאנדערגעשיקט איבער דער שטאָט.

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיסונג פאר קראנקע אויף הילעס פאר מענער, ווייבער און קינדער, פערשידענע קאליסעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער-קאפ און עס פאלט אריין אין דעם פיס און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייע די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטערבליך. ספעציעל נאנצע הויי באנדאזשען אויסגעצייכענט גוט דורך הרויסע פראפעסאָרען מיט מיינע בע- האנדלונג און פון דימטשען פראפעסאר דאקטאר בראכירעקוינד בעווייטיגען זיכער דעם שווערסטען און געפעהר- ליכסטען ברוך. אויך פאר הויקערס, לייטונגען מיט הייל-נארסעטען און פאר ראמען פאר פערקרומטע פוס און פלאט-פוס, ספעציעלע איינלאגען אין די שוך קינסטליכע גומענע פיס און הענד, גומענע זאקען, פאר די גרעסטע קראנקע אדערן. עמפאנגט פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אווענד

ארטאפעדישע אנשטאלט

Specialist J. RAPAPORT, Ortoped

von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,

tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונבע- דינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס- פראפעסארען: פראפ. ד"ר בראנטש, פראפ. ד"ר י. מאריש- לער, פראפ. ד"ר בר. קיפלאנאווסקי און אויך אנדערע. מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.

דעם ג' ה' ד"ר. י. ראפאפארט, דעם ספעציאליסט פון ארטאפעדיע וואוינהאפט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10, דריק איך אויס א הארציגען דאנק פאר זיינע 2 פראטעזיעס (גאנצע קינסטליכע פיס), וועלכע זענען זעהר לייכט און קינסטליך אויסגעפיהרט און א סך בעסער פון די, וועלכע איך האב שוין 2 מאל געמאכט אין ווארשע, ווינשענדיג איהם פיל ערפאלג אין זיין ארבייט, דריק איך אויס א עפענטליכען דאנק.

(–) דוד שפיעוואק, לאדז, זאווישא 37.

ר' שטשניצע

פון דאקטוירים=ספעציאליסטען

17 זגיערזשער 17,

טעלעפאן 116=33

ט'נעהמען אן דאקטוירים פון אלע ספעציאליטעטן, ד"ר גאלדשטיין=פאלאק, ד"ר יוסטמאן, ד"ר מ. קאנטאר, ד"ר ציגע, ד"ר ראַ- סאווסקי, ד"ר ראזענצווייג, ד"ר רוזשא- נער, ד"ר וויינבערג, ד"ר סטופעל, צאהן-ארצט גראדזיענטשיק=קאראשיאווא ווי אויך וויזיטען אין שטאט. רענטגען-בעשטראלונגען, קווארץ, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע, און ערצטליכע אנאליזען.

דארפט נישט אוועק קיין אויסגעברענטע לעמפלען!

ווייל פאר יעדע אלטע זשארובקע בעקומט איהר צוריק א גאראנ- טירט לעמפעל געגען צוזאהלונג – א העלפט פון פרייז. –

מ. זענדעל
פלאץ וואלנאשטשי 9

(פראנט-געוועלב), רוג נאוואמיעסקא.

יעצט

פאר גראפישע אנשטאלטען דרוקערייען און פערלאגען עמפפעהלם

די איינציגע אידישע ציקאגראפיע אין לאדז

104 גאלענקע

טעל.: 241-24

פסיכאלאג און מעדיום

W. Messing

איז געקומען נאך לאדז אויף א קורצער צייט. נארוטאוויטשא 34, וו. 8 אין פאלאץ און נעהמט אן פון 10–1 און פון 3–8 אווענד.

זאגט פאר די צוקונפט, די געגענווארט און די פערגאנגענהייט מיט דער הילף פון סוגעסטיע און טעלעפאטיע ווי אויך עצות אין מינאנץ- און הייראטס-ענינים. 1889

אויסגעצייכענטע פאנטשקעס נור צו 15 גר.

עמפפעהלט די צוקערניע „ŻRÓDŁO"

Z. Gomoliński, Przejazd 1 אינה.

tel. 209-87 i 133-72

בעמערקונג: פאר שולעס, אינסטיטוציעס און פעראיינען ערטייי- לען מיר פון טאסטעס 10 גראצענט ראבאט. 6772

URODONAL

CHATELAINA

Zwalcza reumatyzm podagrę piasek sklerozę

czyści nerki oczysz. wątrobę i stawy, łagodzi arterje i zwalcza otyłość

Do nabycia we wszystkich aptekach i skł. apt.

Przedstawicielstwo ul. Fredry 4 Warszawa

שייטלען

בעקומט מען ביי קערש סקווערא 15

„SANATO"

כירורגיש=וועכנעריז-אנשטאלט

אגראדאווא 10, טעל. 213=57

1-טע און 2-טע קלאס

גינעקאלאגיש-וועכנעריז- אבטיילונג

ד"ר מעד. ש. אייגער, ד"ר מעד. י. בוים, ד"ר מעד רייטלער=קוריאנסקא ד"ר מעד. וו. אייכנער

פרייז פון א געבורט

אין 2-טען קלאס צוזאמען מיט מעדיצינגס-מיטלען

200 זל.

אויפזיכט איבערן קינד ד"ר מעד. י. פאלאסאוו כירורגישע אפטיילונגען ד"ר מעד. מ. קאנטאר.

Dr. med. Haltrecht

ספעציאל=ארצט פאר הויט= און געשלעכטס=קראנקהייטען

פיעטריקאווער 10, טעל. 245=21

נעמט אן פון 8 ביז 11 פריה, פון 1 ביז 2 מיטאג און פון 5–9 אווענד. זונטאג פון 10–1 בייטאג.

Dr. Z. RAKOWSKI

ספעציאליסט פאר אוירען, נאז, האלז און לונגען-קראנקהייטען

11 ליסטאפאד 9 (קאנסטאנטינער)

טעל. 127=81

שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7

נעמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 11–2. אין כעלמי פון 8–9 פריה.

Dr. med. H. ŁUBICZ

ספעצ. פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקה.

צעגעלניאנא 7, טעל. 141-32

נעמט אן פון 8–10 פריה, פון 12–2 נאכמ. און פון 5–8 אווענד. זונטאג פון 9–11 בייטאג.

Laboratorjum Analityczne

dla przemysłu

chemicznego, włókienniczego

i metalurgicznego

Dr. EUG. RITTA

Piotrkowska 126, tel. 223-88.

יעדער איינציגער האט זיך אי- בערצייגט, אז פאר מעבעל

דיוואנעס, פעלצען, נייה-מאשינען, גארדעראבען או"וו צאהלט די העכסטע פרייזען

א.ווייצמאן שענקעוויטש 23

טעלעפאן 00=191.

ביי מיר איז שטענדיג פערשידען גענוצט מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

Dr. med REICHER

פאלודניאווא 28, טעל. 20193

ספעציאל-ארצט פאר מענער-שוועכע-בעהאנדלונג קינדערלאזיגקייט און סעקסועלע בעראטונגען

נעהמט אן פון 5 — 8 אווענד.

זונטאג און יום-טובים פון 9 — 1 בייטאג.

Dr. HELLER

ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוועכע האט זיך איבערגעצויגען אויף

טראוגוטא 8, טעל. 179=89

נעמט אן פון 8 ביז 11 פריה און פון 4—8 אווענד, פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.

פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען.

Dr. med. W. Eychner

אקושעריע און פרויען=קראנקהייטען

וואוינט איצט 4 צעגעלניאנא 4

(נעבן קינא „טשארי") טעל. 134=72

נעהמט אן פון 2 1/2 – 4 און פון 7 – 8 אווענד

דר. מעד. בערמאן

צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07.

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקה. מענער-שוועכע בעהאנדלונג א. סעקסועלע בעראטונג, נעהמט אן פון 8–11 פריה און פון 4–8 אווענד, זונטאג פון 9–1 בייטאג.

פאר אונבעמיטעלטע—לעטשניצע-פרייזען

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספעציאליסט פאר סיפילים, טריפער און הויט- קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159=40

נעמט אן פון 8–11 און פון 5–9 אוו. זונטאג און יום-טוב פון 9–1 פארמ.

בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

בוכהאנדלונג נ. בערלינסקי

לאדז, אלט=שטאט 12.

חודש פונם יודישען בוך, ארגאניזירט לויט דער איניציאטיוו פון יודישען פען=קלוב אין פוילען

אין דער ביליגער רשימה געהען אריין העכער 1000 פון די בעסטע ביכער, די וויכטיגסטע ווערק פון דער יודישער און וועלט-ליטעראטור פון די בעדייטענדיגסטע פערלאגען. הנחה ביז 90 פראצ.

קומט און זעהט אדורך די רשימה פונ'ם ביליגען ביכער-פערקויף און איהר וועט זיכער עפעס קויפען.

אלע ביכער זענען צו בעקומען אויך אין פראכט-באנד צום פרייז פון 1.50 גילדן.

צאהן=ארצט

JAKÓB KARMAZYN

פאלודניאווא 2, טעל. 114-36

צוריקגעקעהרט.

נעהמט אן טעגליך פון 9–1 און פון 3–7 נאכמ

צו די ה"ה גנבים!

נעכטען אויפ'ן טראמוואי האט מען מיר ארויסגעגנב'עט א פארטפעל מיט פערש. וועקסלען, מזומן געלד, ווי אויך א פאס אויפ'ן נאמען י. ג. פיעניאנזשעק, אגראדאווא 12, זאווי אינקאסא- קוויטעס. אלע וועקסלען און קוויטעס ווערען ער- קלערט פאר אונגילטיג. אלע בעוואָרענישען זענען געמאכט געווארען. די ה"ה גנבים ווערען געבעטען אבצוגעבען אלע דאקומענטען געגען בעלוינונג. דיסקרעציע געזיכערט.

י. נ. פיעניאנזשעק, אגראדאווא 12.

6871

א צימער צו פערמיטען!

פאר א פאר-פאלק אדער פאר 2 יונגעלייט ביי אנשטענדיגע פאמיליע. 6889

צו ערפאהרען ביי שפירא, זאוואדזקא 37.

געדענקט, יודען!

אז איהר דארפט פריהער נישט אונטערנעהמען קיין שום שריט אין אייער רעכטליכען ענין, כל זמן איהר האט זיך נישט פערשטענדיגט מיטן

רעכטס-פובליציסט

י. אינפעלד, לאדז

פיעטריקאווער 31.

אויפנאהם-שעה'ן טעגליך פון 4 ביז 8 אווענד.

קליינע אנאנסען

1 זלאטי

אנאנס ביז 15 ווערטער

פריוואטע פאסטענס

אנ'אנשטענדיגע שיק-יונגעל פון ארענטליכע עלטערן פון 14–16 יאהר קען זיך מעלדען אין יובעליר-געשעפט מ. ה. ליסאק, פיעטריקאווער 5.

א שטריקער - ארבייטער קען זיך מעלדען דאלנא 15, ביים סוועטער מאכער.

עס פאדערט זיך פון זאפארט א קוואליפי- צירטער שפולער אויף קראפט. אגראדאווא 9, מעלער.

קוואליפיצירטע הערן-שניידער-ארבייטער קע- נען זיך מעלדן ביי ניעדזשוויעדזש, נארוטאוויטש 5.

א לערן-יונגעל קען זיך פון זאפארט מעלדען ביים קירזשנער פארבער, פיעטריקאווער 27. 8889

קויף און פערקויף

ביליג צו פערקויפען 3 מאשינען, א 12-ער קרייץ צו שטאפ-גארן און אויף האלץ-שפולען. – בענדער, פלאץ וואלנאשטשי 5. 6868

א קאראקול-פאלטען אין גוטען צושטאנד וויל איך קויפען, מיטעלע וואוקס. קלינגען טעל. 111-68.

פערשידענעס

אכטונג. די בעסטע און געשמאקסטע כשר'ע מיטאגען ביליגער ווי איבעראל גיט ארויס די בעוואוסטער היגיענישער רעסטאראן פון הערמאן לעווינסקי, פילסודסקיעגא 39 פר. 2 שט.

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה

פאר'ן טעקסט–8 גר. פרייטאג און ערב-יו"ט–24 גר. אין דער צייט 8 שפאלטען		
אין טעקסט–40	–60	4
נאכ'ן טעקסט–12	–18	8

אויסער דער שטאדט 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

נעקראלאגען–20 גר. א מ/מ (אין דער צייט 8 שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווער- טער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 גר.

אבאנאמענטס-פרייז:

אין לאדז – 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען אין הויז. אויף דער פראווינץ – 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא–1 דאל.

פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגן נישט צום איבערדריקן די אנאנס אדער צוריקצושטעלן פאר דעם אנאנס

פאר'ן אינהאלט און טער מין פון די אנאנסן איז דער פערלאג נישט פעראנט- ווארטליך. די אדמינ. איז אפען בייטאג און ביינאכט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman

Czcionkami i druk. rotac „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.